PULSUZ

Əziz məktəbli !

Bu dərslik sizə Azərbaycan dövləti tərəfindən bir dərs ilində istifadə üçün verilir. O, dərs ili müddətində nəzərdə tutulmuş bilikləri qazanmaq üçün sizə etibarlı dost və yardımçı olacaq.

İnanırıq ki, siz də bu dərsliyə məhəbbətlə yanaşacaq, onu zədələnmələrdən qoruyacaq, təmiz və səliqəli saxlayacaqsınız ki, növbəti dərs ilində digər məktəbli yoldaşınız ondan sizin kimi rahat istifadə edə bilsin.

Sizə təhsildə uğurlar arzulayırıq!

2023–016

AZƏRBAYCAN DİLİ 3 DƏRSLİK 1-ci hissə

AZƏRBAYCAN DİLİ

DƏRSLİK

3

I HİSSƏ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ DÖVLƏT HİMNİ

Musiqisi ***Üzeyir Hacıbəylinin,***
sözləri ***Əhməd Cavadındır.***

Azərbaycan! Azərbaycan!
Ey qəhrəman övladın şanlı Vətəni!
Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadiriz!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!

Minlərlə can qurban oldu,
Sinən hərbə meydan oldu!
Hüququndan keçən əsgər,
Hərə bir qəhrəman oldu!

Sən olasan gülüstan,
Sənə hər an can qurban!
Sənə min bir məhəbbət
Sinəmdə tutmuş məkan!

Namusunu hifz etməyə,
Bayrağını yüksəltməyə
Cümlə gənclər müştaqdır!
Şanlı Vətən! Şanlı Vətən!
Azərbaycan! Azərbaycan!

HEYDƏR ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN XALQININ ÜMUMMİLLİ LİDERİ

Aygün Qasımova, Farizə Nəbiyeva,
Yeganə Məmmədəliyeva, Həbib Kərimov,
Könül Doxolova, Süleyman Kərimov

Xüsusi məktəblərin

3-cü sinifləri üçün sadələşdirilmiş proqram əsasında hazırlanmış

Azərbaycan dili

fənni üzrə

DƏRSLİK

I hissə

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0)

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az saytında yerləşdirilmişdir. Bu nəşrdən istifadə edərkən lisenziyanın şərtləri qəbul edilmiş sayılır:

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərilməlidir.

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır.

Törəmə nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtləri ilə yayılmalıdır.

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
chashioglu@gmail.com və *derslik@edu.gov.az*
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

MÜNDƏRİCAT

I fəsil

Aa, Nn hərfləri 6
Əə, Tt hərfləri 7
Ll, Mm hərfləri 8
İi, Bb hərfləri 9
Rr, Iı hərfləri 10
Dd, Yy hərfləri 11
Oo, Ss hərfləri 12
Uu, Kk hərfləri 13
Pp, Şş hərfləri 14
Ee, Vv hərfləri 15
Zz, Üü hərfləri 16
Öö, Gg hərfləri 17
Qq, Xx hərfləri 18
Ğğ, Cc hərfləri 19
Çç, Hh hərfləri 20
Ff, Jj hərfləri 21
İnsan adları 22
Heyvan adları 23
Ölkə, şəhər 24
Nöqtə 25
Vergül 26
Sual 27
Nida 28
K hərfinin tələffüzü 29
Səs, hərf 30
Söz, cümlə 31

II fəsil

Əlifba 32
Əlifba 34
Şəkilli kitab 36
Bulaq 38
Göy qurşağı 40
Vətən torpağı 42
Ümumiləşdirici tapşırıqlar 44
Təmizlik 46
Payız 48
Payız 50
Fənər 52
Quşları incitməyin! 54
Həkim məsləhəti 56
Təhlükəsizlik 58

Külək 60
Ən böyük arzu 62
Ümumiləşdirici tapşırıqlar 64
Qışda 66
Qışda 68
Çoban 70
Çayçı 72
Tala 74
Arıçı 76
Ümumiləşdirici tapşırıqlar 78
Hərfli köynək 80
Kəpənək 82
Pambıq 84
Qatar 86
Dovşan 88
Meyvələr 90
İdmançı 92
Ümumiləşdirici tapşırıqlar 94
Zooparkda 96
Qara qızıl 98
Qonaqlıq 100
Ümumiləşdirici tapşırıqlar 102

Piktoqram

Danışın, deyin

Yazın, köçürün, altından xətt çəkin

Göstərin

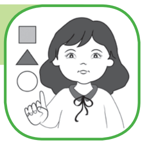

I FƏSİL

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[a]* səsi olan şəkilləri göstərin.

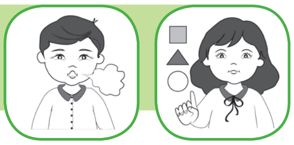

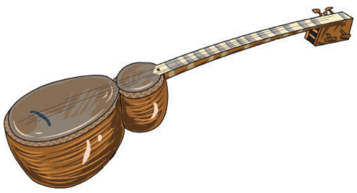

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[n]* səsi olan şəkilləri göstərin.

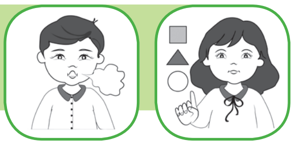

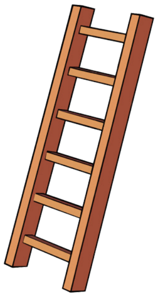

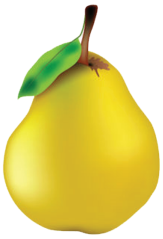

3 Oxuyun və köçürün.

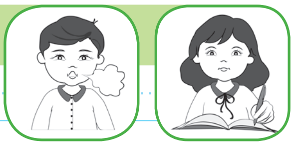

Aa

Nn

na, an

ana

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[ə]* səsi olan şəkilləri göstərin.

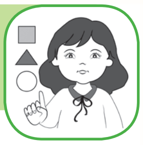

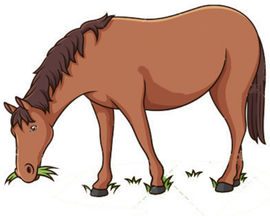
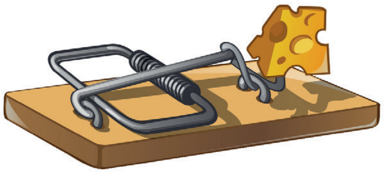

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[t]* səsi olan şəkilləri göstərin.

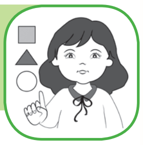

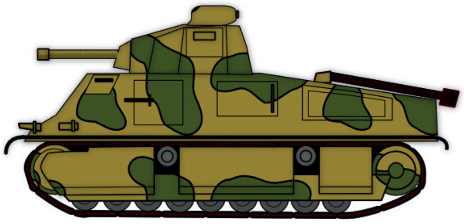
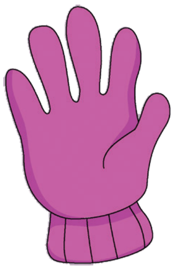

3 Oxuyun və köçürün.

Əə

Tt

ət, tə

Nanə, nənə, nanə, tən, ata, ənənə

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[l]* səsi olan şəkilləri göstərin.

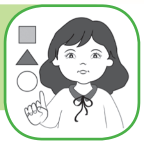

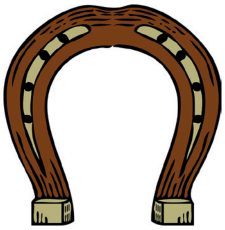

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[m]* səsi olan şəkilləri göstərin.

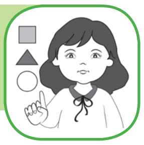

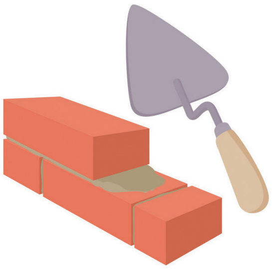
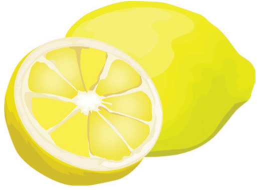
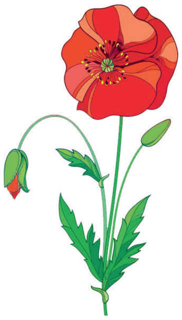

3 Oxuyun və köçürün.

Ll

Mm

la, al, lə, əl, ma, am, mə, əm

Lalə, nal, əla, lalə, mən, nəm

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[i]* səsi olan şəkilləri göstərin.

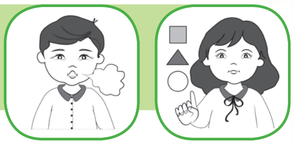

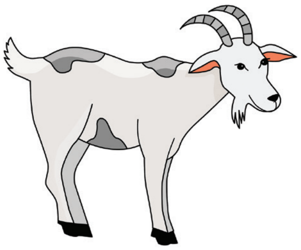

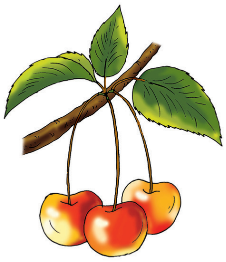

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[b]* səsi olan şəkilləri göstərin.

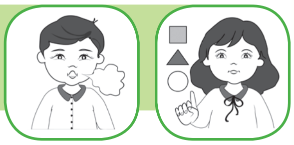

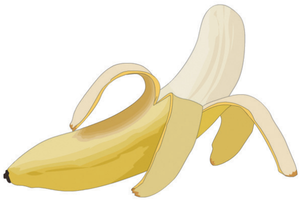

3 Oxuyun və köçürün.

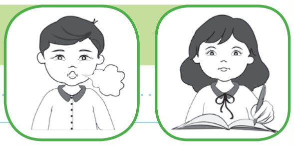

I i

B b

mi, im, li, il, ni, in, ba, ab, bə, əb, bi, ib

mil, min, əmi, bal, bil, baba, balta

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[r]* səsi olan şəkilləri göstərin.

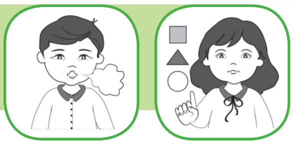

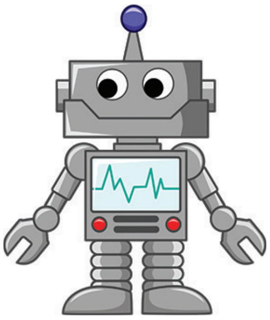

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[ı]* səsi olan şəkilləri göstərin.

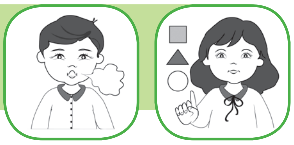

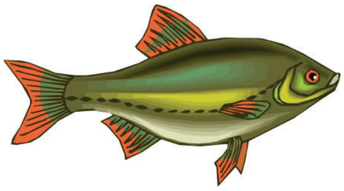

3 Oxuyun və köçürün.

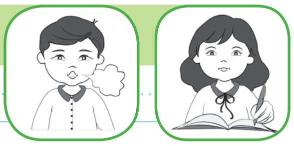

Rr

Iı

ra, ar, rə, ər, ın, nı, ıl, lı, ıb, bı, ır, rı

Alı, tar, tər, nar, iri, altı, atlı, arı, alın

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[d]* səsi olan şəkilləri göstərin.

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[y]* səsi olan şəkilləri göstərin.

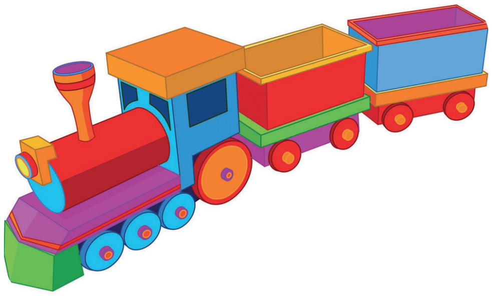

3 Oxuyun və köçürün.

Dd

Yy

da, ad, də, əd, di, id, ya, ay, yə, əy, yi

dil, dad, dən, yay, yar, lay, yad

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[o]* səsi olan şəkilləri göstərin.

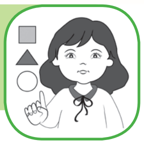

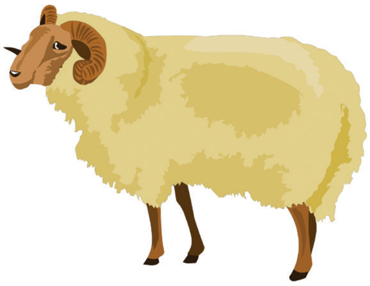

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[s]* səsi olan şəkilləri göstərin.

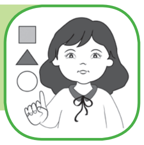

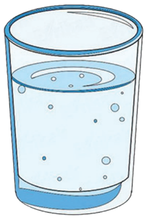

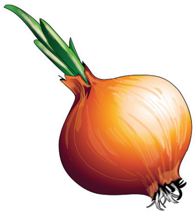

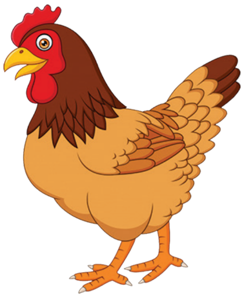

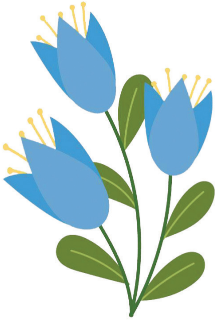

3 Oxuyun və köçürün.

O o

S s

on, no, ol, lo, om, mo, sa, as, sə, əs, so, os

dan, bol, tor, yad, əsa, sər, sal, say

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[u]* səsi olan şəkilləri göstərin.

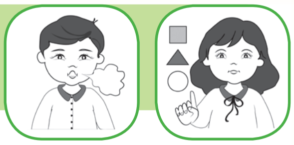

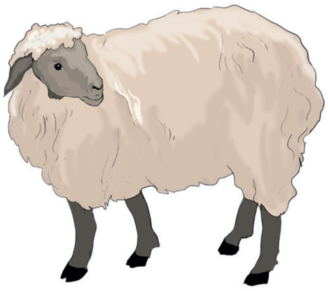

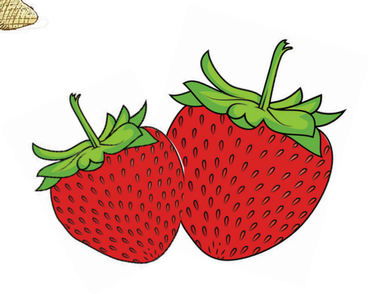

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[k']* səsi olan şəkilləri göstərin.*

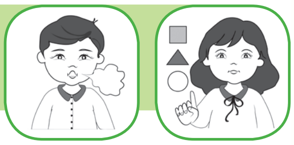

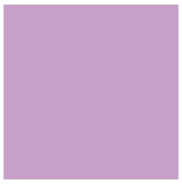

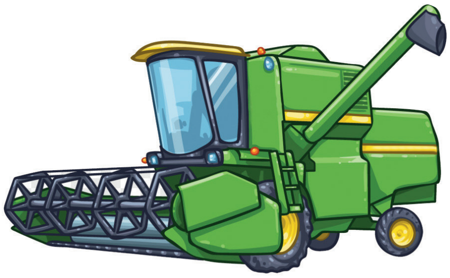

3 Oxuyun və köçürün.

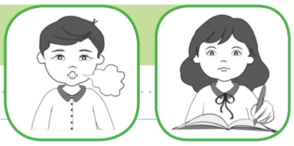

U u

K k

un, nu, ur, ru, ud, du, ka, ak, kə, ək, ko, ok

ulu, nur, yun, yurd, kol, kino, kart, kran

* *[k']* səsinin fərqli tələffüz edildiyinə diqqət yetirin.

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[p]* səsi olan şəkilləri göstərin.

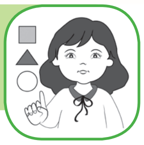

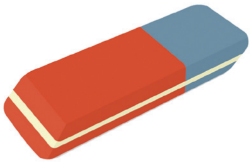

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[ş]* səsi olan şəkilləri göstərin.

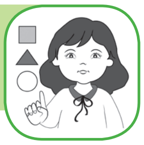

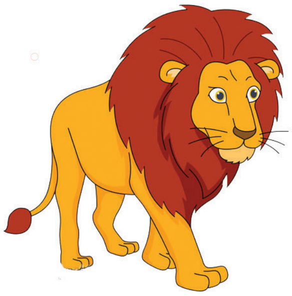

3 Oxuyun və köçürün.

P p

Ş ş

pa, ap, pə, əp, pu, up, şa, aş, şə, əş, şu, uş

top, tap, piy, pul, Piri, şiş, şad, şam, Şuşa

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[e]* səsi olan şəkilləri göstərin.

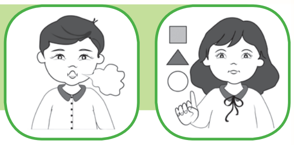

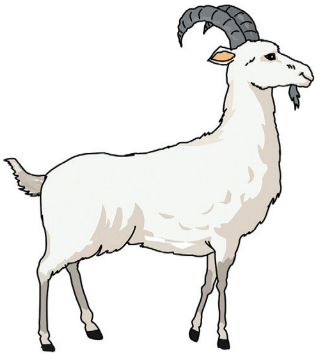

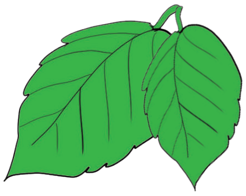

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[v]* səsi olan şəkilləri göstərin.

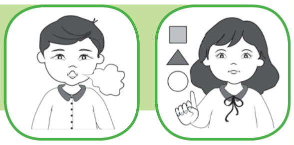

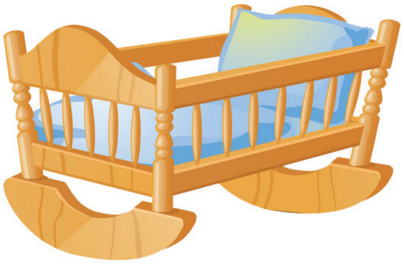

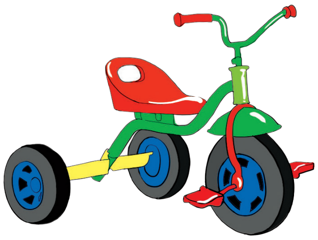

3 Oxuyun və köçürün.

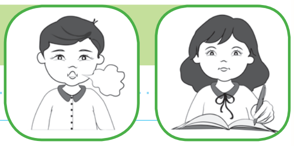

E e

V v

en, ne, er, re, es, se, va, av, və, əv, vu, uv

elmi, yem, Elmar, val, Vətən, div, Validə

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[z]* səsi olan şəkilləri göstərin.

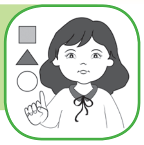

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[ü]* səsi olan şəkilləri göstərin.

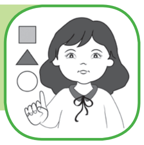

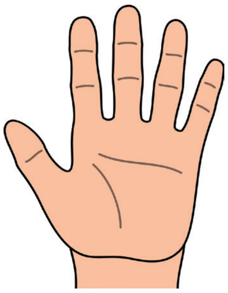

3 Oxuyun və köçürün.

Z z

Ü ü

za, az, zə, əz, zo, oz, zu, uz, ün, nü, üt, tü

zər, biz, duz, yaz, Zivər, ütü, tük, düz, Ülvi

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[ö]* səsi olan şəkilləri göstərin.

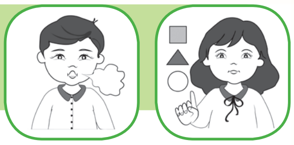

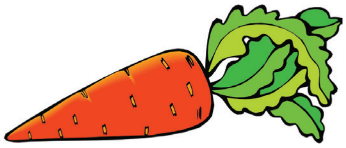

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[g]* səsi olan şəkilləri göstərin.

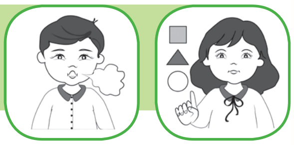

3 Oxuyun və köçürün.

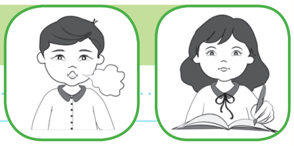

Ö ö

G g

ön, nö, öt, tö, öm, mö, ga, ag, gə, əg, gi, ig

söz, kök, dörd, Ömər, gül, gün, gerb, Gülnar

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[q]* səsi olan şəkilləri göstərin.

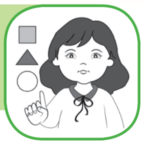

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[x]* səsi olan şəkilləri göstərin.

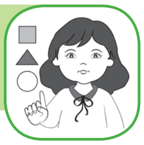

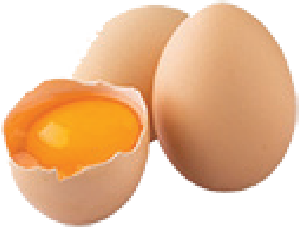

3 Oxuyun və köçürün.

Q q

X x

qa, aq, qə, əq, qı, ıq, xa, ax, xo, ox, xe, ex

qız, qar, qoz, Qasım, xal, xor, xətt, Xəyalə

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[ğ]* səsi olan şəkilləri göstərin.

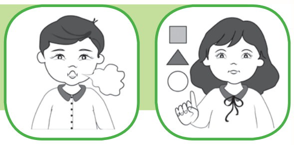

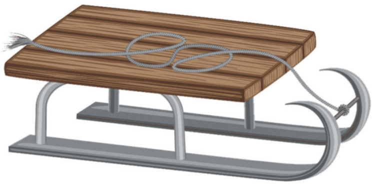

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[c]* səsi olan şəkilləri göstərin.

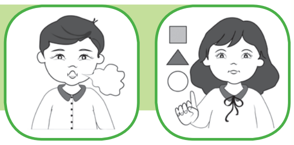

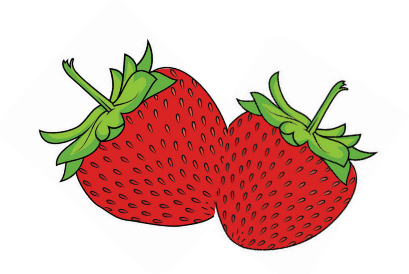

3 Oxuyun və köçürün.

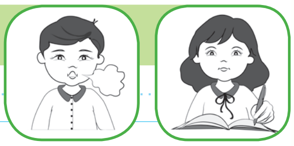

Ğ ğ

C c

ğa, ağ, ğə, əğ, ğu, uğ, ca, ac, cə, əc, ci, ic

yağ, dağ, sağ, Ağdaş, güc, can, Cavid, Ceyran

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[ç]* səsi olan şəkilləri göstərin.

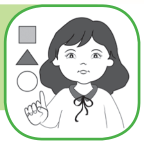

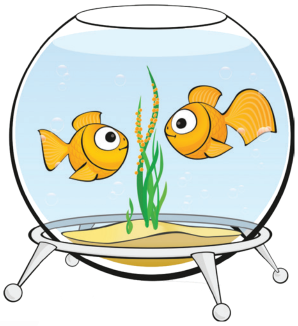

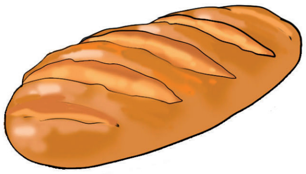

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[h]* səsi olan şəkilləri göstərin.

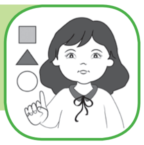

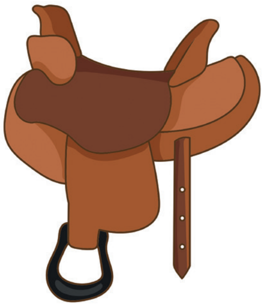
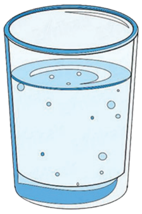

3 Oxuyun və köçürün.

Ç ç

H h

ça, aç, çə, əç, çe, eç, ha, ah, hə, əh, ho, oh

çay, çox, Çingiz, heca, şahmat, hava, Həmid

1 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[f]* səsi olan şəkilləri göstərin.

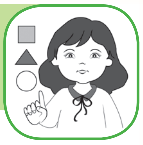

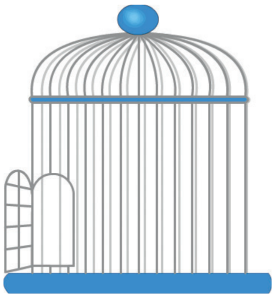

2 Şəkillərin adlarını deyin. Adlarının tərkibində *[j]* səsi olan şəkilləri göstərin.

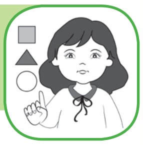

3 Oxuyun və köçürün.

F f

J j

fa, af, fə, əf, fü, üf, ja, aj, jə, əj, ju, uj

fil, şərt, hərf, Fuad, jest, jilet, qaraj, Jalə

İNSAN ADLARI

Bunları bilməliyik

İnsan adları hər zaman böyük hərflə yazılır.
Nümunə: *Aysel, Fatimə, Elmir, Fərhad.*

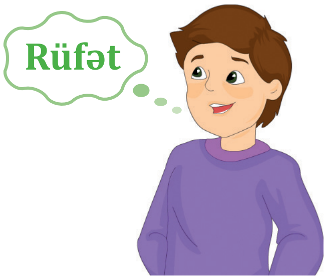

1 Aşağıdakı sözlərdən hansıları həmişə böyük hərflə yazılmalıdır?

alma, selcan, meyvə, seymur, rüfət, zərifə, stol, ayı, quzu, pişik, ananas

2 İnsan adları olan cərgəni seçin.

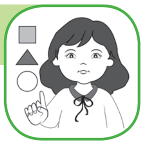

a) Azərbaycan, Türkiyə, Almaniya;
b) Firuz, Aysel, Emil, Zivər;
c) Məstan, Toplan, Alabaş;
d) Bakı, İstanbul, Quba, İmişli.

3 Qız və oğlan adlarını qruplaşdırın və yazın.

Aylin	Vüqar	Arzu	Afət
Ömər	İradə	Azər	Aynur
Samir	Ramiz	Aydan	Rəşad
Bahar	Ceyran	İlyas	Salman

HEYVAN ADLARI

Bunları bilməliyik

Heyvanlara verilən xüsusi adlar
həmişə böyük hərflə yazılır.
Nümunə: *Toplan, Yumaq, Qırat, Bozat, Qaragöz.*

1 Nöqtələrin yerinə uyğun gələn heyvan adlarını yazın.

1. Mənim pişiyimin adı ....dır.
2. .... təhlükə hiss edəndə hürdü.
3. .... məni görən kimi kişnədi.
4. .... inəyim hər gün bir vedrə süd verir.

Məstan
Toplan
Bozat
Qaragöz

2 Hər heyvan üçün uyğun olan qidanı göstərin.

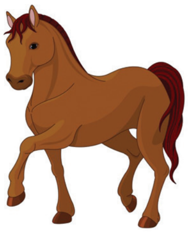

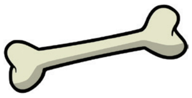

3 Cümlələri köçürün. Heyvanlara verilən xüsusi adların altından xətt çəkin.

1. Toplan qaça-qaça yanıma gəldi.
2. Alabaş bərkdən hürdü.
3. Ala keçi dağa dırmaşır.
4. Məstan süd içir.

ÖLKƏ, ŞƏHƏR

Bunları bilməliyik

Ölkə, şəhər, rayon və kəndlərə verilən xüsusi adlar həmişə böyük hərflə yazılır.
Nümunə: *Azərbaycan, Türkiyə, Bakı, Ağdam və s.*

1 Oxuyun və nöqtələrin yerinə uyğun gələn şəhər adlarını seçin.

1. Xarıbülbül çiçəyi yalnız ....da bitir.
2. .... narı ilə tanınır.
3. Azərbaycanın paytaxtı .... şəhəridir.
4. .... öz alması ilə məşhurdur.

Quba
Bakı
Göyçay
Şuşa

2 Hansı cərgədə yalnız şəhər adları verilmişdir?

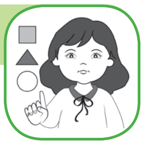

a) Qusar, Alabaş, Gəncə;
b) Şəki, Şuşa, Xızı;
c) Gülnar, Məstan, Bakı;
d) Lənkəran, Arif, Beyləqan.

3 Köçürün. Şəhər adlarının altından xətt çəkin.

Azərbaycan

Astarada, Lənkəranda
Limonların rəngi sarı.
Süfrələrin bəzəyidir,
Göyçayımın qızıl narı.

Xəlil Rza Ulutürk

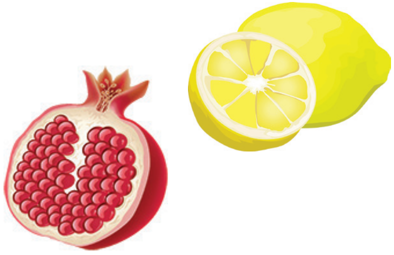

NÖQTƏ

Bunları bilməliyik

Hər hansı bir fikrin və ya məlumatın bitdiyini göstərərkən cümlənin sonunda ***nöqtə*** (.) işarəsi qoyulur.
Nümunə: *Mən məktəbə getdim.*

1 Nöqtə işarəsini göstərin.

+ A • =

2 Aşağıdakı cümlələrin hansında nöqtə işarəsindən istifadə edilməlidir?

a) Məktəbə getmisənmi
b) Dərslərini necə oxuyursan
c) Sabah yazı yazacağam
d) Sən harada yaşayırsan

3 Durğu işarələrindən istifadə edərək yazın.

1. Sevinc şəkli rəngləyir
2. Arif telefonla danışır
3. Ana gülləri sulayır
4. Nənə nağıl danışır

VERGÜL

Bunları bilməliyik

Cümlədə ard-arda sadalanan sözlərin arasında ***vergül*** (**,**) işarəsi qoyulur.
Nümunə: *Mən mağazadan süd, qənd, yumurta aldım.*

1 Vergül işarəsini göstərin.

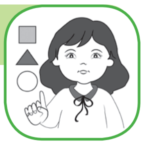

x ❘ , ❘ – ❘ N

2 Durğu işarələrindən düzgün istifadə edərək cümlələri oxuyun.

1. Elnarə çantasına karandaş dəftər kitab yığdı
2. Anam bağçada lalə qızılgül yasəmən əkdi
3. Mən səhər yeməyində pendir yağ yumurta yedim
4. Səlim top maşın piramida aldı

3 Durğu işarələrindən istifadə edərək yazın.

1. Rəsm dərsində kağız boya karandaşdan istifadə etdim
2. Atam bazardan kartof soğan kələm meyvə aldı
3. Evə gəldim kitab oxudum oyun oynadım yatdım
4. Nənəm toyuq cücə qaz və ördəklərə yem verdi

Bunları bilməliyik

Sual bildirən cümlənin sonunda ***sual*** (?) işarəsi qoyulur.
Nümunə: *Sən neçənci sinifdə oxuyursan?*

1 Sual işarəsini göstərin.

\+ • ? U

2 Cümlələri sual intonasiyası ilə oxuyun.

1. Sənin adın nədir?
2. Parka kiminlə getdin?
3. Futbol oynamağı sevirsən?
4. Yayda hara gedəcəksən?
5. Sənin dostun kimdir?

3 Durğu işarələrindən istifadə edərək yazın.

1. Mən nənəmə süd pendir qatıq aldım
2. Rəsul hara gedir
3. Tətili harada keçirəcəksən
4. Hansı heyvanları sevirsən

NİDA

Bunları bilməliyik

Hiss, həyəcən bildirən cümlənin sonunda ***nida*** (**!**) isarəsi qoyulur.
Nümunə: *Torpaqdan pay olmaz!*

1 Nida işarəsini göstərin.

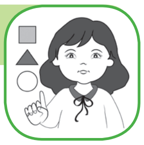

,   .   ?   !

2 Cümlələri intonasiya ilə oxuyun.

1. Yaşasın Azərbaycan!
2. Qarabağ Azərbaycandır!
3. Yaşasın mərd oğullar!

3 Durğu işarələrindən düzgün istifadə edərək yazın.

1. Qalx ayağa Azərbaycan
2. Vay vay bu nə sözdür danışırsan
3. Sinfi təmiz saxlayın
4. Süfrəni yığışdır

K HƏRFİNİN TƏLƏFFÜZÜ

1 Verilmiş sözlərdə *[k]* səsini düzgün tələffüz edərək oxuyun.

kitab karandaş kök

kvadrat kirpi dekabr

köynək karton klub

2 Şəkillərin adlarını deyin. Sözləri cümlələrdə işlədin.

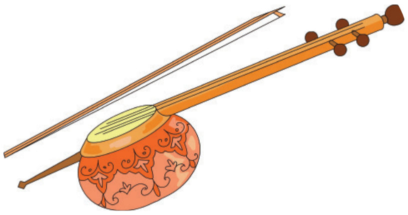

3 Sxem üzrə sözlər düzəldib yazın.

Kə → nan
Kə → ma-lə

kar → ton
kar → tof

Bunları bilməliyik

Sözlər səslərdən əmələ gəlir. Səsləri deyirik və eşidirik. Hərfləri yazırıq və görürük. Səslər [ ] içərisində göstərilir.
Nümunə: *[ata]*, *[daş]*, *[dəftər]*.

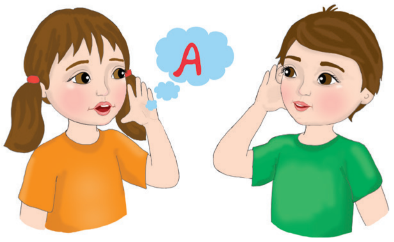

1 Aşağıdakı sözləri oxuyun. Sözlərin hər birində neçə səs və hərf olduğunu deyin.

alma, oyuncaq, gilas, qız, pişik, top, ağac, çiçək

2 Şəkillərin adlarını deyin. Sözləri cümlələrdə işlədin.

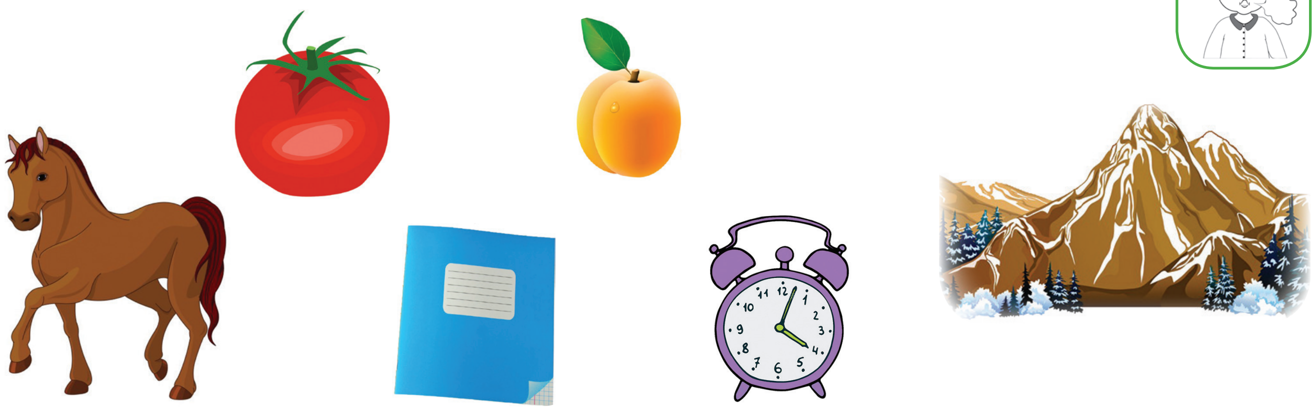

3 Köçürün. Sözləri fərqləndirən hərflərin altından xətt çəkin.

dələ	tələ	qulaq	bulaq
yaz	yat	göz	köz

SÖZ, CÜMLƏ

Bunları bilməliyik

Sözlər hərflərdən ibarətdir. ***Məsələn:*** *k-i-t-a-b.*
Cümlə sözlərdən ibarətdir. ***Məsələn:*** *Mən yazı yazıram.*
Cümlə bitmiş bir fikri bildirir. Cümlə böyük hərflə başlayır və sonunda nöqtə (.), sual (?), nida (!) işarəsi qoyulur.
Nümunə: *Rafiq televizora baxır.*
Saat neçədə gələcəksən?
Qarabağ Azərbaycandır!

1 Oxuyun. Hər sözdə neçə hərf var?

şagird · çörək · işıq · süd
bulaq · masa · şalvar · üzüm

2 Oxuyun. Hər cümlədə neçə söz var?

1. Bakıda güclü külək əsdi.
2. Günəş çıxdı.
3. Zeynəb yemək yeyir.
4. Mən dərsə saat birdə getdim.

3 Sözlərdən istifadə edərək cümlə qurub yazın.

1. pomidor, yedim, mən;
2. sildi, anam, stolu;
3. xala, Taleh, ütülədi, paltarı;
4. var, naxışlar, çoxlu, xalçada.

II FƏSİL

ƏLİFBA

Zəhra bacısından soruşdu:

– Bacı, əlifba nədir?

Bacısı dedi:

– Hərflərin müəyyən qayda ilə düzülüşü əlifba adlanır. Azərbaycan əlifbasında otuz iki hərf var. Azərbaycan dilində isə otuz dörd səs var.

1 Suallara cavab verin.

- Əlifba nədir?
- Azərbaycan əlifbasında neçə hərf var?
- Azərbaycan dilində neçə səs var?

2 Şəkildəki heyvanların adları hansı hərflərlə başlayır?

3 Azərbaycan dilində hansı hərflərlə başlayan söz yoxdur?

a ı u n o

m ü z y ğ

4 Verilmiş sözləri oxuyun. Eyni hərfin fərqli səsləndiyinə diqqət edin.

kə-ləm kar-tof ki-tab ka-ğız

ko-man-dir kir-pi ka-ran-daş

5 Oxuyun və köçürün.

1. Azərbaycan, əlifba, hərf, səs;
2. Əlifba hərflərin qayda ilə düzülüşüdür.
3. Səsləri deyirik və eşidirik.

ƏLİFBA

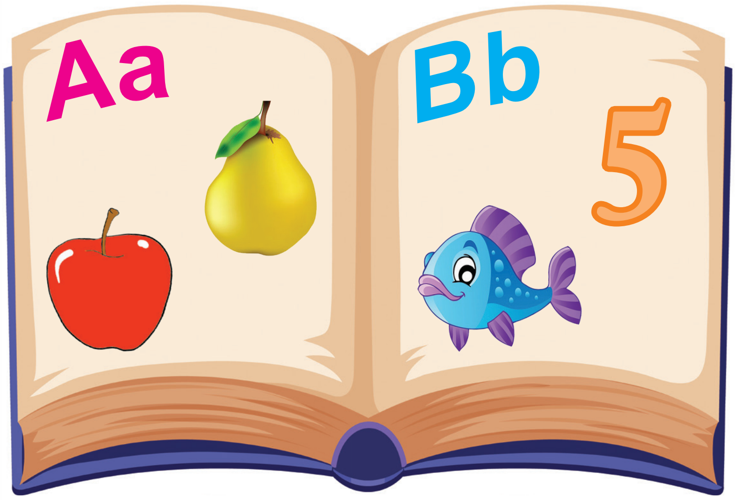

Əlifbanı öyrəndim,
Tanıyıram hərfləri.
Heç əlimdən qoymuram
Kitab, qələm, dəftəri.

* * *

İndi ana dilində
Oxuyuram, yazıram.
Kitablardan biliklər
Öyrənməyə hazıram.

Yəhya Kərimov

1 Suallara cavab verin.

- Şeir necə adlanır?
- Şeirdə nədən bəhs olunur?
- Kitablardan nə öyrənirik?

2 Şəkildəkilərin hansının adı şeirdə verilmişdir?

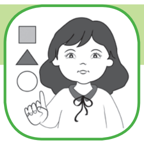

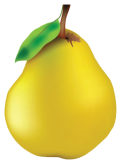
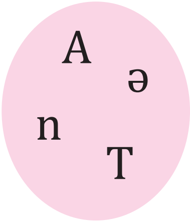

3 Verilmiş hərflərdən sözlər düzəldin və yazın.

ə q l ə m

i a t b k

ə l b a i f

h f ə r

4 Sözləri oxuyun.

şagird	qələm	əlifba	hərf	məktəb	lövhə
kitab	müəllim	bilik	çanta	dəftər	xətkeş

5 Verilmiş şəkillərə uyğun olaraq sözü tamamlayın.

qa

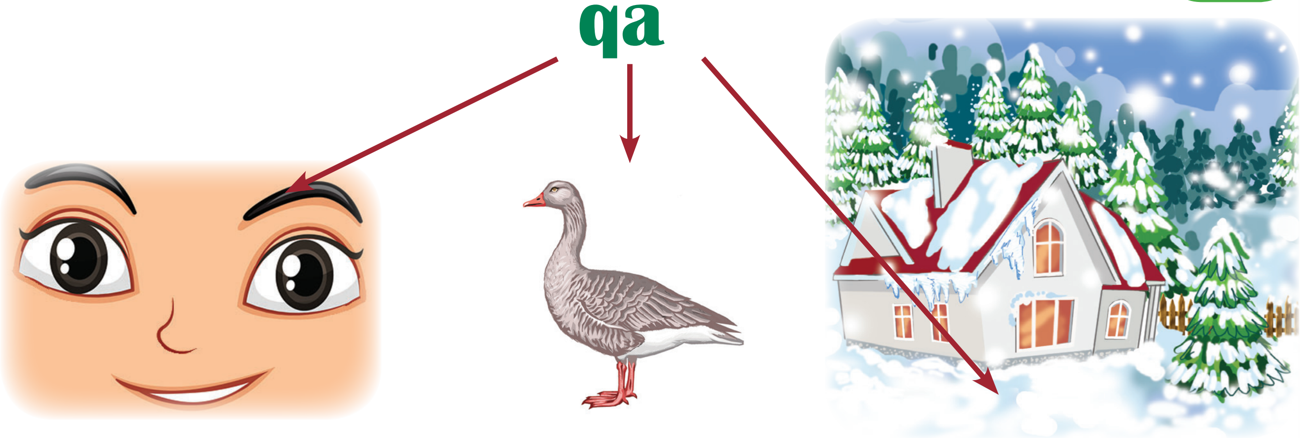

Hansı hərfləri əlavə etdiniz?

6 Nöqtələrin yerinə uyğun olan hərfi əlavə edib oxuyun.

ə, o, r	r, a, ö	ş, e, ı
p..zan	ş..m	ma..ın
həy..t	hə..f	h..yva
ka..andaş	d..rd	bal..q

7 Oxuyun və köçürün.

1. bilik, savad, dərs, elm, məktəb, müəllim, şagird;
2. Kitab bilik mənbəyidir. Kitab bizim dostumuzdur.
3. Biz məktəbliyik. Mən məktəbi sevirəm.

ŞƏKİLLİ KİTAB

Ramil anasından kitab istədi. Anası ona şəkilli kitab aldı. O, çox sevindi. Kitabda maraqlı şəkillər var idi.

Ramil anasına dedi:

– Ana, çox sağ ol!

1 Suallara cavab verin.

- Ramil anasından nə istədi?
- Ona kitabı kim aldı?
- Ramil nə üçün sevindi?
- O, anasına nə dedi?

2 Mətnə əsasən, cümlələri tamamlayıb yazın.

1. Ramil anasından kitab ....
2. Anası ona şəkilli .... aldı.
3. Kitabda maraqlı .... var idi.
4. Ramil çox ....

3 Hansı şəkillərin adının əvvəlində və sonunda eyni hərf var?

4 Verilmiş hərflərlə başlayan sözlər yazın.

A Ü L İ F O T N Q Ə Ö M

5 Oxuyun və köçürün.

1. kitab, şəkil, ana, Ramil, maraqlı, sevindi;
2. Ramil kitabı çox sevdi.
3. Şəkillər maraqlı idi.

BULAQ

Aysel, Ləman və Kamil meşəyə getdilər. Ləman su içmək istədi. Kamil dostuna su axtarmağa başladı. O, yaxınlıqda bulaq gördü.

Kamil dedi:

– Ləman, gəl su iç.

Ləman bulaqdan sərin su içdi.

1 Suallara cavab verin.

- Uşaqlar hara getmişdilər?
- Ləman nə istədi?
- Kamil yaxınlıqda nə tapdı?

Unutmayın

Bulaq – yeraltı suların təbii surətdə yer səthinə çıxmasıdır.

2 Verilmiş sözlərdən hansılar mətnə aid deyil?

Ay-sel | al-ma | me-şə | bu-laq | də-niz

3 Sözlər arasındakı uyğunluğu müəyyən edin və oxuyun.

bulaq	yemək
dadlı	çay
yaxşı	suyu
şirin	dost

4 Verilmiş sözlərdən hansıları böyük hərflə yazılır?
Həmin sözləri yazın.

aysel | meşə | bakı | kamil | məktəb | ləman | məstan | bulaq | azərbaycan | alma

5 Oxuyun və köçürün.

1. Ləman, Aysel, Kamil, meşə, bulaq, su;
2. Ləman su istədi.
3. Kamil bulaq tapdı.
4. Bulaq suyu sərin olur.

GÖY QURŞAĞI

Yağışdan sonra Nərgiz atası ilə gölün kənarında gəzirdi. O, səmadakı göy qurşağını görüb, atasından soruşdu:

– Ata, o nədir?

Ata səmaya baxıb dedi:

– Günəş şüası su damcılarının içindən keçdikdə bu rənglər yaranır. Ona "göy qurşağı" deyirlər.

1 Suallara cavab verin.

- Nərgiz atası ilə hara getmişdi?
- O, atasından nə soruşdu?
- Göy qurşağı nədir?

2 Sözləri oxuyun.

	rəng	
günəş	təbiət	yaşıl
şüa	qırmızı	mavi
bulud	narıncı	göy
yağış	sarı	bənövşəyi

Unutmayın

Göy qurşağının 7 rəngi var: qırmızı, narıncı, sarı, yaşıl, mavi, göy, bənövşəyi.

3 Şəkildə gördükləriniz haqqında danışın.

4 Verilmiş hərflərlə başlayan sözlər yazın.

g ö y q u r ş a ğ ı

Hansı hərflərlə başlayan sözlər tapa bilmədiniz?

5 Verilmiş hərflərdən istifadə edərək sözləri tamamlayın və yazın.

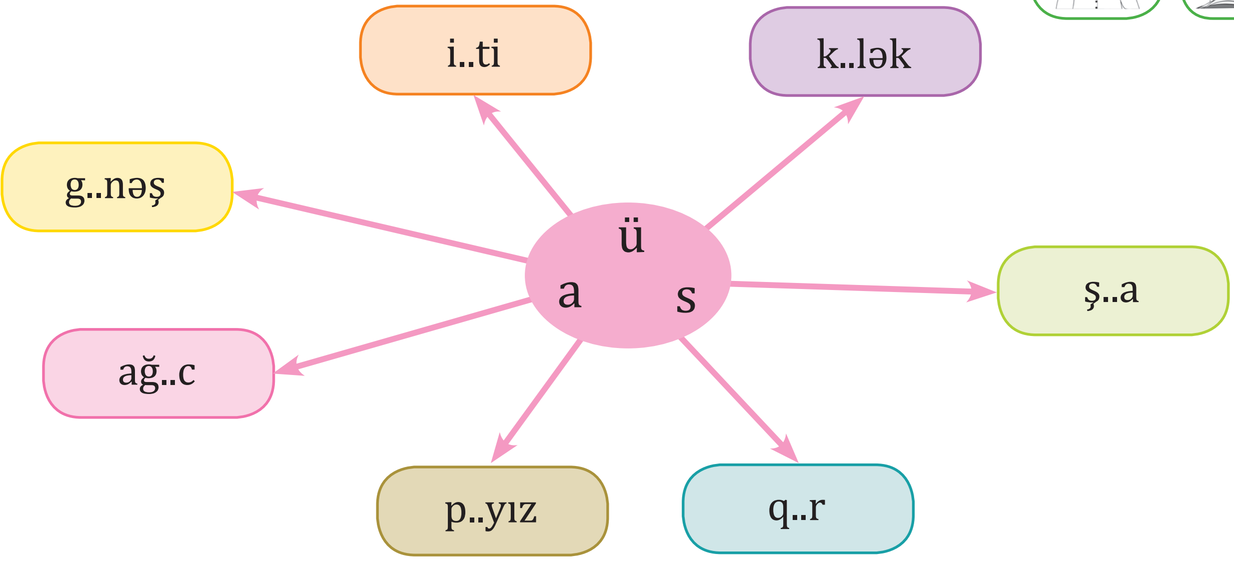

6 Oxuyun və köçürün.

1. günəş, su, yağış, damla, şüa;
2. Göy qurşağı təbiət hadisəsidir.

VƏTƏN TORPAĞI

Xəyaldan şirin,
Arzudan gözəl,
Canımdan əzəl
Vətən torpağı.

* * *

Anadan doğma,
Babadan əziz,
Biz heçik sənsiz,
Vətən torpağı.

Bəxtiyar Vahabzadə

1 Suallara cavab verin.

- Şeirdə neçə misra var?
- Şeirin müəllifi kimdir?
- Şeirdə nədən bəhs olunur?

2 Sözləri oxuyun.

vətən	torpaq	Bakı
Azərbaycan	doğma	əsgər
ana	qəhrəman	igid

Bunları bilməliyik

Səslər iki yerə bölünür
- **saitlər** → 9 sait səs var.
- **samitlər** → 25 samit səs var.

3 Dövlət rəmzlərini adlandırın və göstərin.

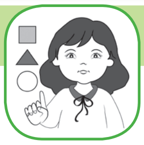

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni

Azərbaycan, Azərbaycan!
Ey qəhrəman övladın şanlı Vətəni!
Səndən ötrü can verməyə cümlə hazırız!
Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadiriz!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!
Minlərlə can qurban oldu,
Sinən hərbə meydan oldu!
Hüququndan keçən əsgər,
Hərə bir qəhrəman oldu!
Sən olasan gülüstan,
Sənə hər an can qurban!
Sənə min bir məhəbbət
Sinəmdə tutmuş məkan!
Namusunu hifz etməyə,
Bayrağını yüksəltməyə,
Cümlə gənclər müştaqdır!
Şanlı Vətən, şanlı Vətən!
Azərbaycan, Azərbaycan!

4 Fikirlərdən biri yanlışdır.

1. Hərflər dörd yerə bölünür.
2. Doqquz sait səs var.
3. İyirmi beş samit səs var.

5 Şəkildə gördüklərinizi cümlədə işlədib yazın.

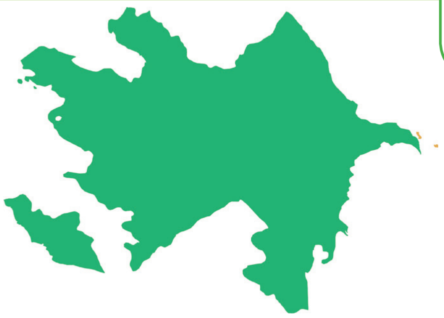

6 Oxuyun və köçürün.

1. Azərbaycan, vətən, ana, torpaq, dövlət;
2. Azərbaycan mənim vətənimdir.
3. Bakı Azərbaycanın paytaxtıdır.

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TƏKRAR

1 Azərbaycan əlifbasının yazıldığı cədvəli göstərin.

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20

Aa	Gg	Qq	Ss
Bb	Ğğ	Ll	Şş
Cc	Hh	Mm	Tt
Çç	Xx	Nn	Uu
Dd	Iı	Oo	Üü
Ee	İi	Öö	Vv
Əə	Jj	Pp	Yy
Ff	Kk	Rr	Zz

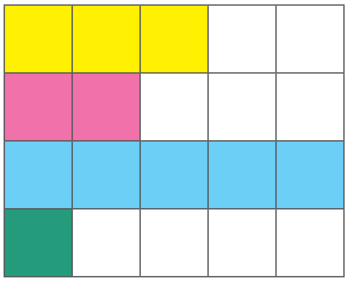

2 Şeri davam etdirin.

Əlifbanı öyrəndim,
Tanıyıram hərfləri.
Heç əlimdən qoymuram
Kitab, qələm, dəftəri.

3 Fikirləri tamamlayın.

1. .... deyirik və eşidirik.
2. .... görürük və yazırıq.

4 Uygunluğu müəyyən edin.

Azərbaycan	kitab
bulaq	əlifbası
şəkilli	şüası
günəş	suyu

(şəkilli → kitab)

5 Verilmiş adlar hansı mətndəndir?

Zəhra
Nərgiz
Ləman
Ramil
Kamil

6 Şəkillər haqqında danışın.

Aa	Gg	Qq	Ss
Bb	Ğğ	Ll	Şş
Cc	Hh	Mm	Tt
Çç	Xx	Nn	Uu
Dd	Iı	Oo	Üü
Ee	İi	Öö	Vv
Əə	Jj	Pp	Yy
Ff	Kk	Rr	Zz

7 Verilmiş şəkil adlarının ikinci hərfləri ilə başlayan sözlər yazın.

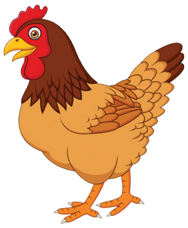

Yazdığınız sözlər hansı səslərlə başlayır?

8 Sözləri oxuyun.

kələm	gilas	eyvan	əqrəb
inək	it	oraq	divan
ördək	ayı	uşaq	üzük

9 Oxuyun və köçürün.

1. əlifba, kitab, şəkil, bulaq, köynək, ata, qəşəng;
2. Göy qurşağında yeddi rəng var.
3. Mən yazmağı və oxumağı sevirəm.

TƏMİZLİK

Təmizlik sağlamlığın əsas şərtlərindən biridir. Ona görə də hər səhər əl-üzünüzü yuyun, dişlərinizi fırçalayın. Saçınızı səliqəli darayın. Yeməkdən əvvəl və sonra əllərinizi yumağı unutmayın.

1 Suallara cavab verin.

- Sağlam olmaq üçün nə etmək lazımdır?
- Dişlərinizi gündə neçə dəfə fırçalayırsınız?
- Yeməkdən əvvəl nə edirsiniz?

2 Sözləri oxuyun. Mətnə aid olmayan sözləri göstərin.

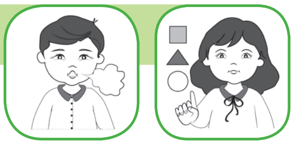

təmizlik	günəş	yumaq
diş	saç	səhər
maşın	daramaq	əl-üz

3 Saitlə başlayan sözləri seçib yazın.

fırça	araba	ulduz	sabun	ürək
dəsmal	ördək	daraq	işıq	həkim
əjdaha	odun	meyvə	eynək	saç

4 Şəkillərin məzmununa uyğun cümlələr qurun.

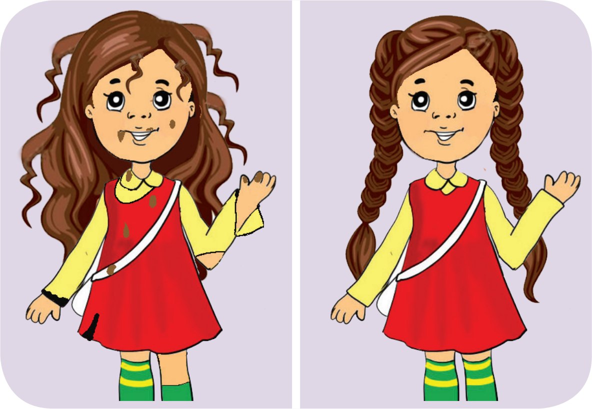

Hansı doğrudur?

5 Şəkildəki əşyalardan necə istifadə olunur?

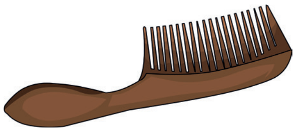

6 Oxuyun və köçürün.

1. Açıq havada çox olun.
2. Özünüzü soyuqdan qoruyun.
3. İdmanı sevin. Təmizliyə riayət edin.

PAYIZ

Payızda hava soyumağa başlayır. Günəşin süaları yeri az isidir. Güclü küləklər əsir, tez-tez yağış yağır. Ağacların yarpaqları saralıb tökülür. Payızda köçəri quşlar uçub isti ölkələrə gedirlər.

1 Suallara cavab verin.

- İlin neçə fəsli var?
- Payız fəslində hava necə olur?
- Payızda yarpaqların rəngi necə olur?

2 Oxuyun.

	p		
y	a	y	
	y	a	z
q	ı	ş	
	z		

Unutmayın

Xəzəl – payız fəslində torpağın üstünə tökülən yarpaqlardır.

Bunları bilməliyik

Saitlər tələffüz olunarkən hava axını ağız boşluğunda heç bir maneəyə rast gəlmir. (maneələr: dil, dişlər, dodaqlar və s.)

a, **ı**, **o**, **u**, **e**, **ə**, **i**, **ö**, **ü**.

3 Fəsillərin adlarını tamamlayın və yazın.

y		z

y		y

p	a	y		z

q		ş

Hansı hərfləri əlavə etdiniz?

4 Şəkillər haqqında danışın. Hansı şəkillər payız fəslinə aiddir?

5 Oxuyun və köçürün.

1. soyuq, yağış, külək, xəzəl;
2. Payızda bol məhsul olur.
3. Payız ayları sentyabr, oktyabr, noyabrdır.

PAYIZ

Sanki ağac üşüyür,
Küləyə boynun bükür.
Yarpağı bir-bir düşür
Payızın gəlişindən.

* * *

Bağ-bağçalar saralır,
Hava erkən qaralır.
Qaranquşlar köç edir
Payızın gəlişindən.

Farizə Nəbiyeva

1 Suallara cavab verin.

- Payız fəslinin əlamətləri hansılardır?
- Bu fəsildə quşlar niyə isti ölkələrə köç edir?

2 Hansı sözlər şeirdə yoxdur?

payız

tərəvəz

qaranquş

ağac

yaşıl

Unutmayın

Payızda ***köçəri*** quşlar uçub isti ölkələrə gedirlər.

Bunları bilməliyik

Samitlər tələffüz olunarkən ağız boşluğunda maneələrə rast gəlir. (maneələr: dil, diş, dodaqlar)

b, c, ç, d, f, g, ğ, h, x, j, k, q, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z.

3 Verilmiş samitlərdən istifadə edərək sözləri tamamlayıb köçürün.

t d v p r y

qar..ız   dəf..ər   do..şan   ki..pi   ul..uz   pa..ız

4 Rənglərə əsasən uyğunluğu müəyyən edib cümlə qurun və yazın.

Payızda →	yarpaqlar	yağış	olur
Payızda →	tez-tez	məhsul	tökülür
Payızda →	bol	saralıb	yağır

5 Verilmiş sözdəki hərflərdən yeni sözlər düzəldib yazın.

p a y ı z

Nümunə: *pay, ay.*

6 Oxuyun və köçürün.

1. payız, yarpaq, sarı, narıncı, çətir, külək, yağış;
2. Payızda tez-tez yağış yağır. Payızda təbiət qızılı rəngə boyanır.
3. Yağış yağanda çətirdən istifadə edirik.

FƏNƏR

Axşam idi. Sərçə öz balası ilə yuvasında yatmağa hazırlaşırdı. Birdən hər tərəf işıqlandı. Bala sərçə dedi:

– Ana, bax, günəş çıxdı.

Ana sərçə gülümsəyərək balasına baxıb dedi:

– İndi ətrafı işıqlandıran günəş deyil, küçə fənəridir. Axşamlar və gecələr küçələri işıqlandırmaq üçün küçə fənərlərindən istifadə edirlər.

1 Suallara cavab verin.

- Sərçələr harada idi?
- Bala sərçə anasına nə dedi?
- Küçəni işıqlandıran nə idi?

2 Mətnə aid olmayan şəkli göstərin.

Unutmayın

Fənər – gecələr ətrafı işıqlandıran cihazdır.

3 Nöqtənin yerinə hansı samiti yazsaq, mətndəki sözlərdən biri yaranar?

		s	
		ə	
		r	
k	ü	.	ə
		ə	

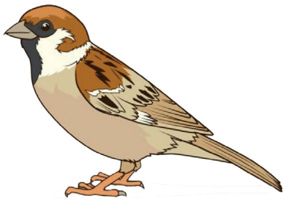

4 Oxun istiqaməti ilə cümləni tamamlayın və yazın.

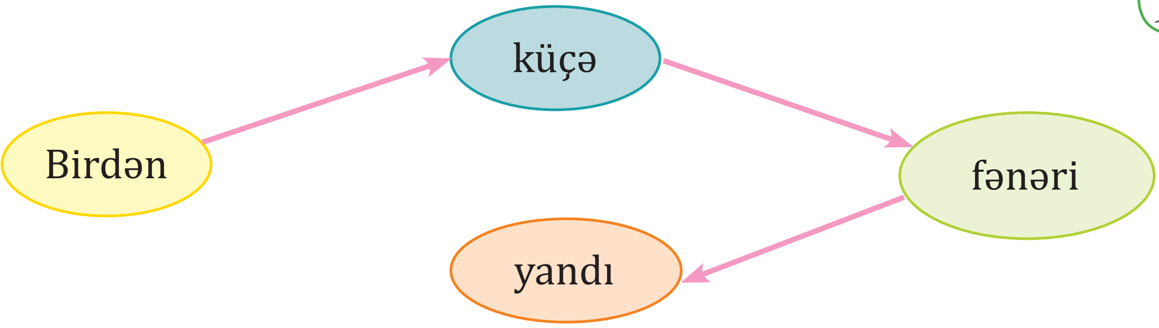

5 Samitlə başlayan sözləri seçib yazın.

fənər | alma | günəş | yuva

ay | sərçə | axşam | təəccüb | aydın

zaman | yatmaq | ördək | göz

6 Oxuyun və köçürün.

1. yuva, axşam, sərçə, fənər;
2. Sərçə balası fənəri günəş sandı.
3. Fənər gecələr yolları işıqlandırır.

QUŞLARI İNCİTMƏYİN!

Bir qış səhəri idi. Çöldə qar yağırdı. Otağın pəncərəsi açıq qalmışdı və quş uçub içəri girmişdi. Bunu görən Fərid quşu otaqdan çıxarmağa çalışdı. Fatimə otağa girəndə Fəridi görüb soruşdu:

– Fərid, sən burada nə edirsən?

– Quş pəncərədən içəri girib onu çıxarmağa çalışıram.

Fatimə dedi:

– Çöldə hava soyuqdur. Gəl atamızın quşlar üçün aldığı yuvanı qurub çöldən asaq ki, quş yuvada isinsin.

1 Suallara cavab verin.

- Hansı fəsil idi?
- Fatimə qardaşına nə dedi?
- Uşaqlar nə etdilər?

2 Oxuyun.

sərçə	xoruz
qarğa	toyuq
leylək	ördək
durna	qaz
sığırçın	cücə

Unutmayın

Heyvanlar da canlıdır və onların bizim qayğımıza ehtiyacı var!

3 Samit səslə başlayıb, sait səslə bitən quş adlarını söyləyin.

4 Aşağıdakı sözlərin son hərfini "ş" samiti ilə əvəz edib yazın.

d a ğ b a ğ

q a r q ı z

5 Oxuyun, samitlə başlayan sözləri seçib yazın.

maral	ayı	corab	yuva	quş
qayğı	odun	banan	əlcək	cücə
sərçə	tülkü	papaq	dost	üzüm

6 Oxuyun və köçürün.

1. dost, quş, yem, yuva, sərçə;
2. Quşlara dən verin!
3. Canlıları incitməyin!

HƏKİM MƏSLƏHƏTİ

Tural xəstələndi. Anası evə həkim çağırdı. Həkim Turalı müayinə etdikdən sonra ona məsləhətlər verdi:

– Tural, hər gün tez oyan, idmanla məşğul ol. Otağının havasını tez-tez dəyiş, gün rejiminə əməl et.

1 Suallara cavab verin.

- Kim xəstələnmişdi?
- Həkimi kim çağırdı?
- Həkim Turala hansı məsləhətləri verdi?

2 Uyğunluğu müəyyən edin və oxuyun.

təmiz	həyat
sağlam	hava
səhər	tezdən

Unutmayın

Sağlamlığını qorumaq hər kəsin öz əlindədir.

3 Mətndə mavi rəngdə verilmiş sözləri cümlələrdə işlədin.

4 Peşə adlarının ilk hərfləri ilə başlayan sözlər deyin.

Nümunə: *heyva, hörümçək, hind toyuğu.*

5 Şəkillərin adlarını yazın və saitlərin altından xətt çəkin.

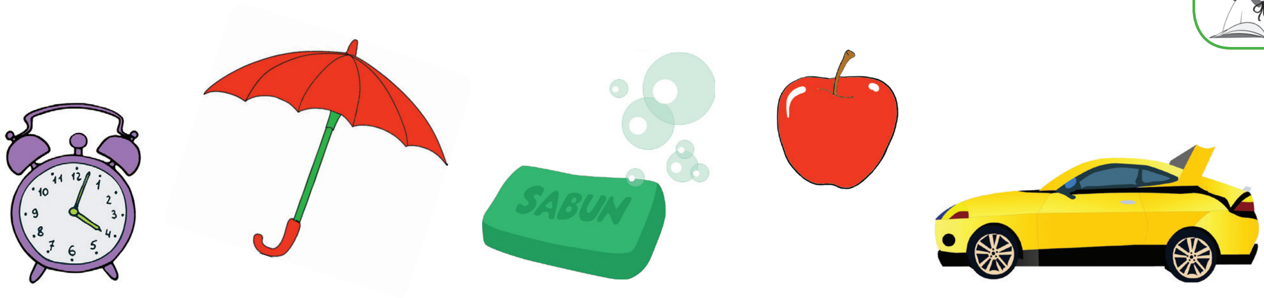

6 Cümlələri oxuyun.

Tural,
- idmanla məşğul ol.
- otağının havasını dəyiş.
- gün rejiminə əməl et.

7 Oxuyun və köçürün.

1. soyuq, xəstə, hava, təmiz, həkim;
2. Əllərini tez-tez yu.
3. Sağlamlığına diqqət et.

TƏHLÜKƏSİZLİK

Zəhra ilə Tahir yolun kənarında topla oynayırdılar. Top diyirlənib yola düşdü. Piri baba topu götürüb dedi:

– Uşaqlar, yolun kənarında topla oynamayın. Bu, çox təhlükəlidir.

1 Suallara cavab verin.

- Zəhra və Tahir harada oynayırdılar?
- Top diyirlənib haraya düşdü?
- Piri baba nə dedi?

2 Hansı şəkil mətnə aid deyil?

3 Sözləri tamamlayıb yazın.

t..p

ba..a

Z..hra

u..aq

yo..

Tah..r

Pir..

Unutmayın

Yol kənarında oyun oynamaq uşaqlar üçün ***təhlükəlidir***!

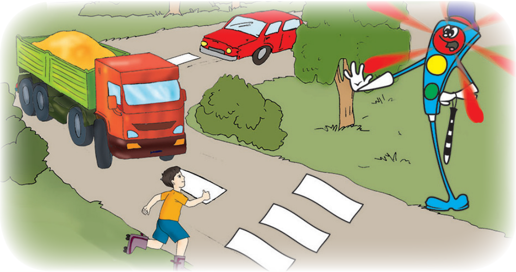

4 Şəkil adlarının ilk hərflərindən hansı insan adı yaranır?

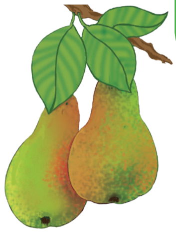

5 Hansı sütunda nöqtələrin yerinə eyni hərf yazılmalıdır?

Z..hra	t..p	al..a
T..hir	y..l	ki..ab
P..ri	ç..x	qələ..

6 Mətnə əsasən cümlələri tamamlayıb yazın.

1. Zəhra ilə Tahir .... oynayırdılar.
2. Top diyirlənib .... düşdü.
3. Piri baba .... götürdü.

7 Oxuyun və köçürün.

1. top, yol, uşaq, baba, çox;
2. Yolda topla oynamayın.
3. Oyun seçərkən diqqətli olun.

KÜLƏK

Hava çox soyuq idi. Bayırda güclü külək əsirdi. Məstan pişik təəccüblə pəncərədən bayıra baxırdı. Bunu görən Kənan pəncərəyə yaxınlaşdı. Həyətdəki ağacların tərpəndiyini və yarpaqların töküldüyünü gördü. Anasını çağırıb ondan soruşdu:

– Ana, ağaclar niyə tərpənir? Yarpaqlara bax, havada uçuşurlar.

Anası dedi:

– Oğlum, artıq payız fəslidir. Payızda hava soyuq olur, güclü külək əsir, yarpaqlar saralıb küləyin təsirindən tökülməyə başlayır.

1 Suallara cavab verin.

- Kənan həyətdə nə gördü?
- O, anasından nə soruşdu?
- Ana nə dedi?

2 Sözləri oxuyun. Hansı söz mətnə aid deyil?

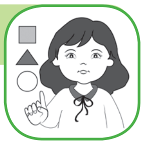

külək	ilan	həyət	ev
Kənan	ana	don	soyuq
qız	ağac	gül	hava
qar	balaca	divan	yarpaq

Bunları bilməliyik

Bir və ya bir neçə hərf birləşərək ***heca*** əmələ gətirir.

a → n – **an** | a → t – **at**

3 Verilmiş hərflərdən heca düzəldib yazın.

a **n** **d** **r** **t** **o** **u** **ü** **b** **ö** **ə**

4 Şəkildə təsvir olunan təbiət hadisələri haqqında danışın.

5 Hecaları göstərin və köçürün.

ət | 3 | ▲ | an | 2 | ot | 1 | ? | nə | ● | ən

6 Verilmiş sözləri ayrı-ayrı cümlələrdə işlədib yazın.

hava | soyuq | külək | yağış | çətir

7 Oxuyun və köçürün.

1. külək, ağac, Kənan, həyət;
2. Külək ağacları tərpədir.
3. Küləkli havada diqqətli olun.

ƏN BÖYÜK ARZU

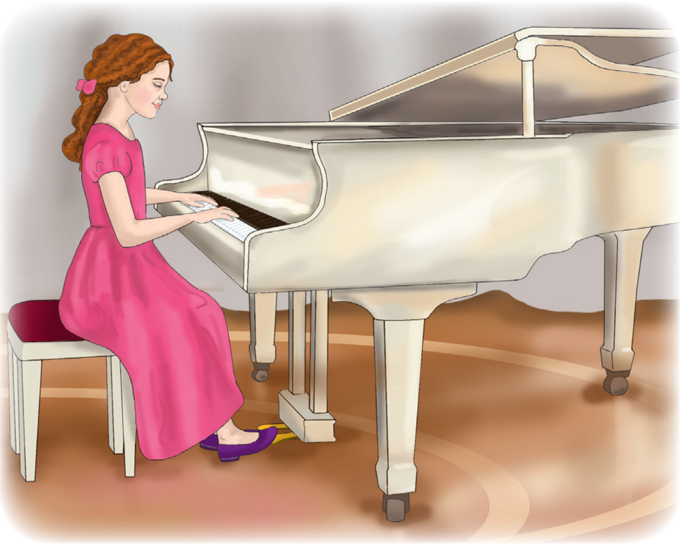

Lalə bizim məktəbin üçüncü sinfində oxuyur. O həm də musiqi məktəbində təhsil alır. Lalənin musiqiyə böyük həvəsi var. O, yarışlarda birinci yerə layiq görülür. Musiqiçi olmaq onun ən böyük arzusudur.

1 Suallara cavab verin.

- Lalə neçənci sinifdə oxuyur?
- Onun ən böyük arzusu nədir?
- Lalə hansı musiqi alətində ifa edir?

2 Şəkildəki musiqi alətlərinin adlarını deyin.

3 Mətnə əsasən cümlələri tamamlayıb oxuyun və yazın.

1. Lalə yaxşı ....
2. O, musiqi .... alır.
3. Lalənin ən böyük arzusu .... olmaqdır.

Bunları bilməliyik

Sözün asanlıqla bölünən hissəsinə ***heca*** deyilir.

al – ma   ki – tab

4 Mətndə mavi rənglə verilmiş sözləri hecalara ayıraraq yazın.

5 Sözləri oxuyun, hecalara ayıraraq yazın.

musiqi	piano	böyük	yaxşı
məktəb	Lalə	olmaq	məşğul

6 Sözlərə "daş" hecası əlavə edərək köçürün.

yol..   sir..   vətən..   əmək..

7 Verilmiş hecalardan sözlər düzəldib yazın.

po	lə	ləm	ki	qa
zan	La	qə	tab	pı

8 Oxuyun və köçürün.

1. Lalə, piano, musiqi, arzu;
2. Lalə arzusuna çatdı.
3. O, musiqiçi oldu.

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TƏKRAR

1 Şəkillərin adlarını deyin. Təmizlik üçün istifadə olunan əşyaların şəkillərini göstərin.

2 Cümlələri tamamlayın və yazın.

1. Payızda .... yağır.
2. Yarpaqlar saralıb ....
3. İlin .... fəsli var.

3 Fikirlərdən biri yanlışdır.

- "A" saitdir
- "Ə" samitdir.
- "Alma" sözü iki hecadan ibarətdir: *al-ma*.

4 Saitləri göstərin.

A L U Ə Z Ş N E İ

ı T O M S Ö Y ü

5 Sözləri oxuyun. Samitlə başlayan sözləri köçürün.

fənər iri

sərçə önlük taxta

səma küçə ordu

günəş ağac gəmi

6 Suallara cavab verin.

- Quşlara necə qulluq edirsiniz?
- Həkimlər bizə hansı məsləhətləri verirlər?
- Hərəkətli oyunları oynayarkən nəyə diqqət etmək lazımdır?

7 Hansı şəkil adlarının son hərfi ilə söz başlamır?

8 Təsvir olunmuş şəkillər hansı mətnlərdəndir?
İstədiyiniz mətn haqqında danışın.

9 "Azərbaycan" sözünün hansı hecalarını müstəqil söz kimi işlətmək olar?

10 Verilmiş hecalardan sözlər düzəldib yazın.

ba lıq rək ey çı

çö buğ da qay nək

11 Oxuyun və köçürün.

1. təmizlik, payız, sərçə, külək;
2. Quşları incitməyin.
3. Həkim məsləhəti. Mənim arzum.

QIŞDA

– Uşaqlar, indi qış fəslidir. Qışda qar yağır, havalar soyuyur. Təbiət dincəlir, bəzi vəhşi heyvanlar qış yuxusuna gedir. İnsanlar isti paltar geyinirlər. Uşaqlar qışı çox sevirlər. Onlar qartopu oynayır, xizəklə şürüşür, qar adamı düzəldirlər.

1 Suallara cavab verin.

- İlin fəsilləri hansılardır?
- Qış fəslində havalar necə olur?
- Uşaqlar nə üçün qış fəslini sevirlər?

2 Sözləri oxuyun. Mətnə aid olanları yazın.

qış	hava	meşə
qar	külək	dağ
yağış	dəniz	şir
uşaq	paltar	insan
soyuq	hava	qartopu

Unutmayın

Qışda bəzi heyvanlar qış yuxusuna gedir: ayı, kirpi, ilan və s.

Bunları bilməliyik

Sözdə nə qədər sait varsa, o qədər də heca var.

q o — y u n | ə s — g ə r | m a — ş ı n

3 Qış fəslində istifadə olunan geyimləri göstərin və adlarını deyin.

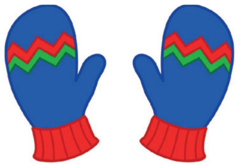

4 Verilmiş sözləri hecalara ayıraraq köçürün.

qışda	soyuq	maral	külək	şaxta
ərik	qaşıq	palto	limon	dəniz

5 Hansı şəkillərin adı bir hecalıdır?

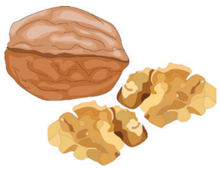 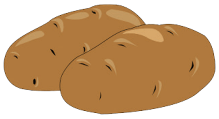 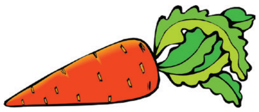

6 Sözlərdəki hansı hecaların mənası var?

ki-tab | şam-dan | bay-raq

ka-ran-daş | qar-tal | şax-ta

7 Oxuyun və köçürün.

1. qış, qar, soyuq, şaxta, hava;
2. Qışda hava soyuq olur.
3. Uşaqlar qışı çox sevirlər.

QIŞDA

Ağ dona bürünür yer,
Ağ geyinir ağaclar.
Göydən yerə yağır nur,
Çox sevinir uşaqlar.

* * *

Həyat bizə gözəldi,
Dərdimiz-qəmimiz yox.
Bizə sevinc gətirir,
Qıştək həmdəmimiz yox.

Farizə Nəbiyeva

1 Suallara cavab verin.

- Şeirdə neçə misra vardır?
- Şeirdə hansı fəsildən bəhs olunur?
- Uşaqlar nə üçün sevinir?

2 Hansı sözlər şeirdə yoxdur?

ağ

payız

çətir

qış

uşaqlar

3 Uygunluğu müəyyən edin.

qar	hava
soyuq	yağır
isti	oynayır
uşaqlar	paltar

4 Aşağıdakılardan hansı həm söz, həm də heca ola bilər?

can

acı

tar

daş

qə

5 Hansı şəkil şeirə aiddir?

6 Eyni hecanın təkrar olunmasından yaranan sözü göstərin.

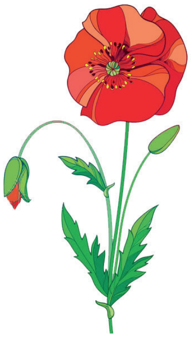

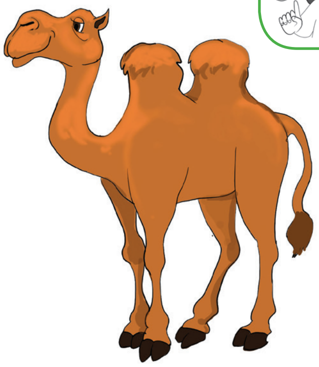

7 Şəkillərin adlarını deyin.

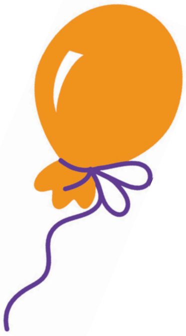

Sözlərdə sonuncu hərf hansı oldu?

ÇOBAN

Çobanlar sürünü yaylağa apardılar. Qoyun-quzu çəmənliyə yayıldı. Tələt dayı tütək çalır. Tütəyin səsi dərələrə, düzlərə yayılır. Qoyun-quzu mələşir. Elə bil, onlar da oxuyurlar.

1 Suallara cavab verin.

- Çobanlar sürünü hara apardılar?
- Kim tütək çalırdı?
- Tütəyin səsi hara yayılırdı?

2 Cümlələri tamamlayıb oxuyun.

1. Çobanlar sürünü .... apardılar.
2. Qoyun-quzu .... yayıldı.
3. Tələt dayı .... çalmağa başladı.

Unutmayın

Çoban – qoyun və keçi sürüsünü otaran adamdır.

Bunları bilməliyik

Hərflərdən heca, hecalardan sözlər yaranır.

hərf	*heca*	*söz*
a → n → a	a → na	ana

3 Hecalardan sözlər düzəldib yazın.

qo	tək	te	pə	fon
sü	yun	kə	le	dor
tü	rü	po →	mi →	nək

4 Sözləri oxların istiqamətində oxuyun.

kələk   kök   ənənə   Tələt   tut

5 Hansı rəngin adında daha çox heca var?

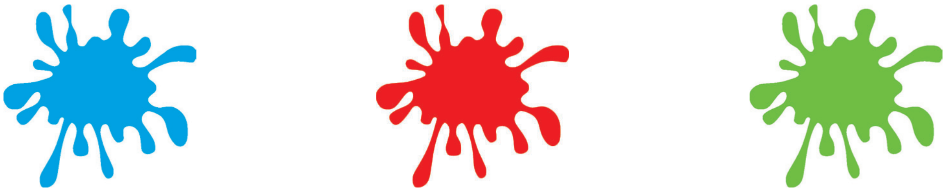

6 Oxuyun və köçürün.

1. çoban, sürü, qoyun, tütək;
2. Çoban tütək çalır.
3. Qoyunlar mələşir.

ÇAYÇI

Lalənin xalası çay becərilən sahədə işləyir. O, Laləni sahəyə apardı. Çayçı qızlar yaşıl çay yarpağı yığırdılar. Səbətlər tez-tez dolur, boşalırdı. Lalə indi bildi ki, onun içdiyi ətirli çayı kimlər yetişdirirlər.

1 Suallara cavab verin.

- Lalənin xalası harada işləyirdi?
- Çayçı qızlar nə yığırdılar?
- Çayçı qızlar çayı nəyə yığırdılar?

2 Şəkillər haqqında danışın.

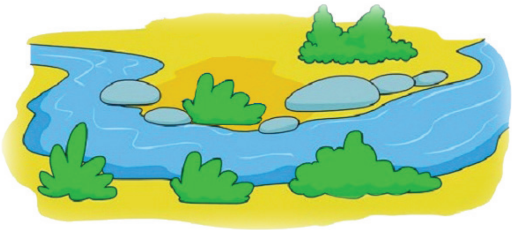

3 Sözləri oxuyun.

çay	səbət	Lalə
yarpaq	ətirli	içmək
xala	çayçı	aparmaq

4 Ox istiqamətində sözləri oxuyun.

sər → çə ke → çə ne → çə	çə → mən çə → pər çə → piş	u → ca qo → ca ba → ca	Ca → mal Ca → bir Ca → vid

5 "çı" hecasından istifadə edərək, yeni sözlər düzəldib yazın.

q	a	p	ı		

ç	a	y		

y	a	z	ı		

6 Şəkillərdə verilmiş peşələrin adlarını deyin.

7 İki hecalı sözləri seçib yazın.

Lalə	çay	xala	yarpaq	yaşıl
yasəmən	nərgiz	piano	ətir	dağ
qar	kəlbətin	xiyar	yol	səbət

8 Oxuyun və köçürün.

1. çay, yarpaq, ətir, çayçı;
2. Çay kol bitkisidir.
3. Mən ətirli çayı xoşlayıram.

TALA

Kamil və Ləman meşədə odun toplayırdılar. Onlar çox yoruldular. Kamil bir tala gördü. O, Ləmana dedi:

– Yaxınlıqda tala var, gəl orada oturub dincələk.

Ləman talanın nə olduğunu bilmirdi. Dostlar odun şələlərini götürüb, talaya yollandılar. Tala meşənin ortasında, çox da iri olmayan ağacsız, açıq sahədir. Dostlar talada oturub dincəldilər. Sonra odun şələlərini götürüb evə yollandılar. Ləman evdə nənəsinə və babasına tala haqqında məlumat verdi. Həmin gün onun üçün çox maraqlı keçmişdi.

1 Suallara cavab verin.

- Uşaqlar hara getdilər?
- Dostlar meşədə nə yığırdılar?
- Ləman və Kamil harada oturub dincəldilər?

2 Şəkilləri adlandırın. Mətnə aid olmayan şəkli göstərin.

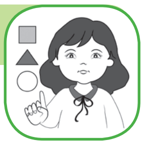

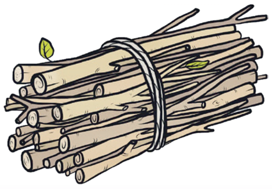

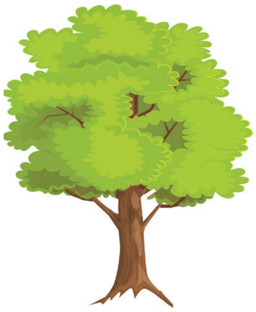

3 Sözləri oxuyun.

meşə	Kamil	ağac	böyük	yaxın
tala	Ləman	odun	geniş	gözəl

4 Nöqtələrin yerinə "mil" hecasını artırmaqla insan adları düzəldib yazın.

Ra..   Şa..   Ka..   E..

5 Hansı sözlər hecalara düzgün ayrılmayıb?

t-ala   me-şə   od-un

Kam-il   L-əman   ge-niş   gö-zəl

6 Hansı şəkillərin adında eyni sait işlənib?

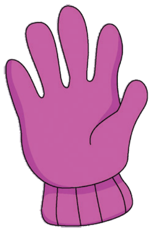

7 Oxuyun və köçürün.

1. odun, meşə, tala, Kamil, Ləman;
2. Uşaqlar sevindilər.
3. Onlar tala gördülər.

ARIÇI

Könülün babası arı saxlayır. Könül babası ilə arılara baxmağa gedir. Arılar xüsusi yeşiklərdə saxlanılır. Bu yeşiklərə "pətək" deyilir. Baba arılara yaxşı qulluq edir. Ona görə də arılar bol məhsul verir.

1 Suallara cavab verin.

- Kim arı saxlayır?
- Arılar harada saxlanılır?
- Arılar nə üçün bol məhsul verir?

2 Şəkillərin adlarını deyin. Mətnə aid olmayan şəkli göstərin.

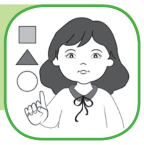

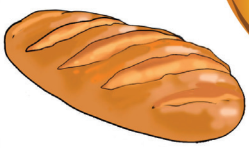

Unutmayın

Bal – insan orqanizmi üçün çox faydalıdır.

3 Şəkillər arasındakı uyğunluğu müəyyən edin.

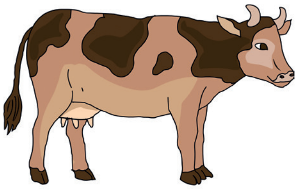

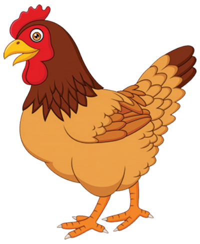

4 Sözləri oxuyun. Saitlə başlayan sözləri yazın.

arı	insan	dağ	karandaş
çanta	ilan	bal	baba
önlük	Könül	ocaq	uşaq
qida	eynək	ərik	üzük

5 "Arı" sözünün əvvəlinə aşağıdakı samitləri artırmaqla yeni sözlər yaradın.

d s b y q

6 Rəqəmləri artan sıra ilə düzün və cümlələri oxuyun.

1 Könülün 4 idi 2 babası 3 arıçı

7 Oxuyun və köçürün.

1. arı, bal, Könül, baba;
2. Arı xeyirli həşəratdır.
3. Arı çiçək nektarı ilə qidalanır.

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TƏKRAR

1 Fəsillər haqqında danışın.

2 Şeri tamamlayın.

Ağ dona bürünür yer,
Ağ geyinir ağaclar.
Göydən yerə yağır nur,
Çox sevinir uşaqlar.

3 Sözləri oxuyun.

qar	külək	yaz
yağış	isti	payız
qış	sərin	yay
soyuq	şaxta	duman

4 Sözlər arasındakı uyğunluğu müəyyən edin.

qoyun	tütək	çay	ətirli
səsi	plantasiyası	sürüsü	çay

5 İki hecalı sözləri seçib yazın.

çoban	çayçı	telefon	bal	qar
tütək	Lalə	yaşıl	əlifba	tala
çayçılar	it	arı	çay	arıçı

6 Şəkillər haqqında məlumat verin.

7 Sözləri ox istiqamətində oxuyun.

t, q, x → ala

b, m, ç → ala

ç, y, t → ay

p, l, s → ay

8 Verilmiş sözlərdən istifadə edərək, cümlələri tamamlayıb yazın.

1. Qışda havalar .... olur.
2. Mən ətirli .... xoşlayıram.
3. Çobanlar sürünü .... apardılar.
4. Bal .... məhsuludur.
5. Uşaqlar .... oturub dincəldilər.

soyuq
yaylağa
çay
talada
qida

9 Oxuyun və köçürün.

1. qar, qış, çay, çoban, tala, arı;
2. tütək səsi, soyuq hava, ətirli çay;
3. keyfiyyətli bal, böyük tala.

HƏRFLİ KÖYNƏK

Turalın ad günü idi. Dostları ona köynək hədiyyə etdi. Tural hədiyyəni çox bəyəndi, çünki köynəyin üzərində rəngli hərflər yazılmışdı.

1 Suallara cavab verin.

- Kimin ad günü idi?
- Dostları Turala nə hədiyyə etdi?
- Tural hədiyyəni nə üçün bəyəndi?
- Köynəyin üstündə hansı hərflər yazılmışdı?

2 Sözləri oxuyun.

köynək	Tural	rəng
hədiyyə	hərf	qəşəng
sevinmək		dost

3 Şəkil üzrə danışın. Nə üçün bu hərəkətləri etmək olmaz?

4 Mətndə təsvir olunan köynəyi tapın və göstərin.

5 Turalın köynəyindəki hərfləri tapın və göstərin.

i m A ü ı Z P o

ö j T N u ə e

6 Saitlərlə başlayan sözləri tapın və köçürün.

arı	tütək	inək	gəmi	eynək	ələk
maşın	ütü	qar	köynək	ölkə	ulduz
odun	nar	dəniz	çay	telefon	ürək

7 Oxuyun və köçürün.

1. hərf, sait, samit, səs, Tural, köynək, dost;
2. Tural köynəyi görüb sevindi.
3. Köynəyin üzərində hərflər yazılmışdı.

KƏPƏNƏK

Sərçə bağçada sarı rəngdə kəpənək gördü. O, kəpənək tərəfə uçdu. Kəpənək özü rəngdə olan çiçəyin üstünə qondu. Sərçə çox axtardı, amma kəpənəyi tapa bilmədi.

1 Suallara cavab verin.

- Sərçə kəpənəyi harada gördü?
- Kəpənək hansı rəng çiçəyin üzərinə qondu?
- Sərçə nə üçün kəpənəyi tapa bilmədi?

2 Mətnə görə cümlələrin ardıcıllığını müəyyən edin.

- Sərçə kəpənəyi tapa bilmədi.
- O, kəpənək tərəfə uçdu.
- Sərçə bağçada uçurdu.
- Kəpənək özü rəngdə olan çiçəyə qondu.

Unutmayın

Kəpənək – həşəratdır.

3 Sözləri oxuyun. Samitlə başlayan sözləri köçürün.

kəpənək	çiçək	ağac	bağça	bostan
sərçə	gül	yarpaq	qırmızı	çəmən
arı	gözəl	ətir	həşərat	ulduz

4 Şəkillərin adlarını deyin. "Kə" hecası ilə başlayan varlıqları göstərin.

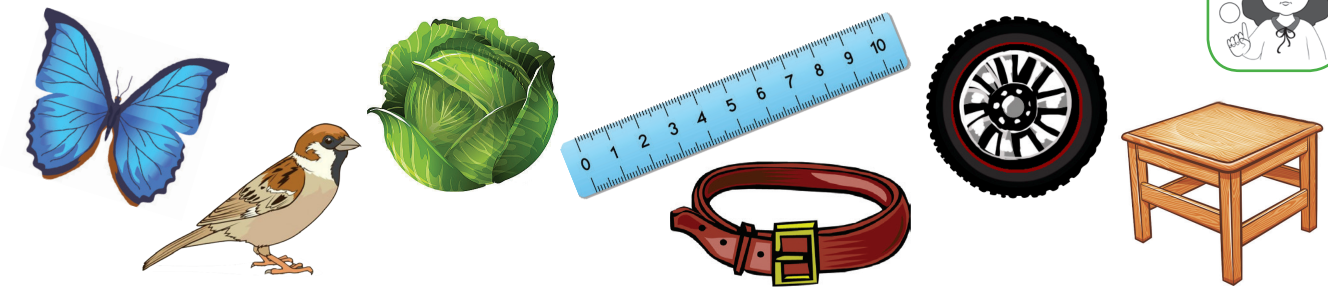

5 Şəkildəkilərdən hansı quş deyil?

6 Sözləri hecalara ayıraraq köçürün.

sərçə güllər çiçək

kəpənək bağça sarı ağac

günəş hava isti

7 Oxuyun və köçürün.

1. sərçə, kəpənək, sarı, bağça;
2. Kəpənək sarı çiçəyə qondu.
3. Kətil – söykənəcəyi olmayan stuldur.

PAMBIQ

Tutu atası ilə kəndə gedirdi. O, yolun kənarında pambıq sahəsini görüb atasından soruşdu:

– Ata, qar yağıb?

– Yox, qızım. Bura pambıq sahəsidir.

– Pambıqdan necə istifadə edirlər?

– Pambığın liflərindən hazırlanmış saplardan müxtəlif parçalar toxunur. Kiçik pambıq lifləri isə tibb sahəsində ən vacib vasitələrdən biridir.

1 Suallara cavab verin.

- Tutu yolun kənarında nə gördü?
- Pambıqdan necə istifadə edirlər?

2 Sözlər arasındakı uyğunluğu müəyyən edin.

pambıq	qatıq	köynək
süd	buğda	ayran
sünbül	lif	çörək

Bunları bilməliyik

Hecalara bölünmüş sözü sətirdən sətrə keçirmək olur:

alma, pam–
bıq, ar–
mud, lalə

3 Sözləri hecalara ayıraraq köçürün.

kitab	*taxıl*	*ət*	*çörək*
qələm	*məktəb*	*yağ*	*qənd*
üzüm	*lif*	*pambıq*	*şəkər*

4 Verilmiş hərflərlə başlayan sözlər yazın və onları hecalara ayırın.

p a m b ı q

5 Şəkillər haqqında danışın.

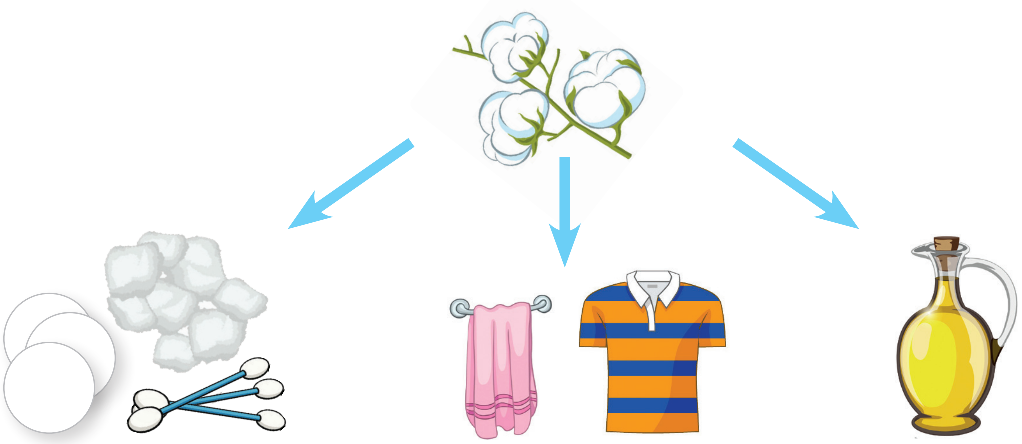

6 Oxuyun və köçürün.

1. pambıq, yağ, lif, tibb, çiyid;
2. Pambığa "ağ qızıl" da deyirlər.

QATAR

Qatar gəlir uzaqdan,
Taq-taq, taq-taq, taq-taq, taq.
Gözləyirəm bayaqdan,
Taq-taq, taq-taq, taq-taq, taq.
Tələs-tələs, ay qatar,
Yel kimi əs, ay qatar.
Yol gəldim gündüz-gecə,
Taq-taq, taq-taq, taq-taq, taq.
Ürəyim vurur necə,
Taq-taq, taq-taq, taq-taq, taq.
Tələs-tələs, ay qatar,
Yel kimi əs, ay qatar.

Zeynal Cabbarzadə

1 Suallara cavab verin.

- Hansı nəqliyyat növlərini tanıyırsınız?
- Qatar hansı nəqliyyat növünə aiddir?

2 Şəkillərin adlarını deyin və onlar haqqında məlumat verin.

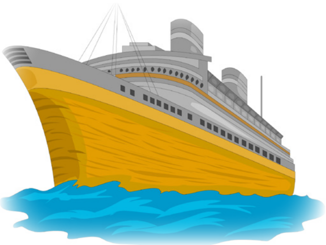

3 Sözləri oxuyun.

qatar	gəmi	metro
yal	təyyarə	hava
maşın	qayıq	dəniz

4 Şəkillər arasındakı uyğunluğu müəyyən edin.

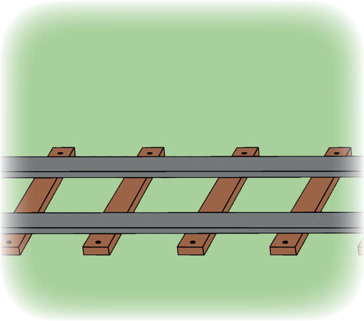

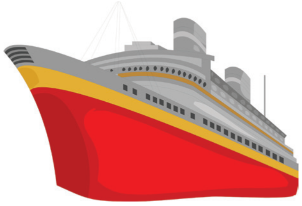

5 Tərkibində "qa" hecası olan sözləri köçürün.

qatar	Qabil	armud	qarışqa	qutu
qanun	qartal	qaşıq	qılınc	qalib
qara	qaranquş	maşın	qapı	quzu

6 Şəkillərin köməyi ilə yeni sözlər düzəldin və oxuyun.

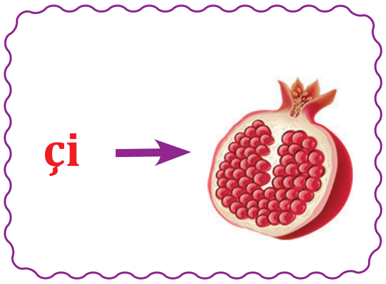

7 Oxuyun və köçürün.

1. qatar, vağzal, gəzinti, vaqon;
2. Qatar dəmiryol nəqliyyatıdır.
3. Qatar relslərin üzəri ilə hərəkət edir.

DOVŞAN

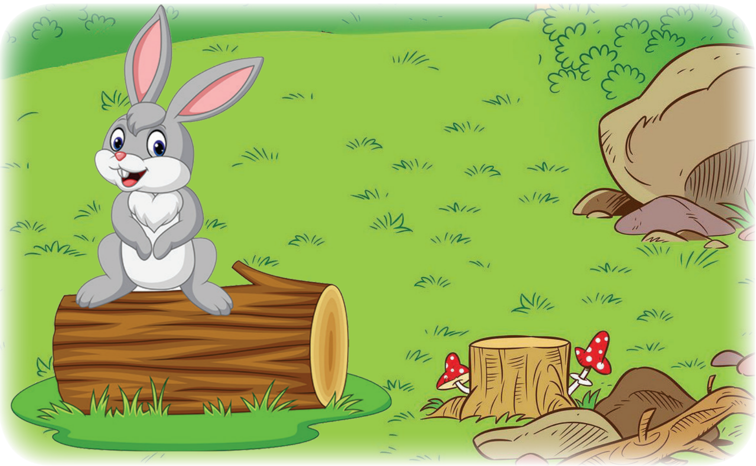

Dovşana bax, dovşana,
Qaçıb girdi yovşana.
Qışda qartək ağ idi,
İndi tükü boz olub.
Yoxsa torpaqda yatıb,
Üstü-başı toz olub?

Əflatun Cəfərli

1 Suallara cavab verin.

- Dovşan qaçıb hara girdi?
- Yovşan nədir?

2 Dovşan haqqında bu sözlərdən hansıları demək olar?

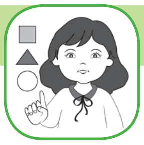

yumşaq | cəld | vəhşi | ürkək

sürünən | sevimli | ətyeyən | otyeyən

3 Sözləri oxuyun. Mətnə aid olan sözləri yazın.

yazda	dovşana	qulağı	oyanıb	qumda
qışda	şirə	tükü	qaçıb	torpaqda
yayda	pişiyə	burnu	yatıb	suda

4 "Dovşan" sözündə işlənmiş samitlərlə başlayan sözlər deyin.

Unutmayın

Yovşan – çöl bitkisidir.

5 Şəkillərin köməyi ilə cümlə qurub yazın.

6 Sözləri oxuyun. Saitlə başlayan sözləri yazın.

dovşan	ördək	tülkü	araba	soğan	ulaq
qarpız	uşaq	kələm	üzük	eynək	ayı
ulduz	qazan	əlcək	odun	isti	çay

7 Şəkildə verilənlərin baş hərflərini birləşdirsək, hansı söz alınar?

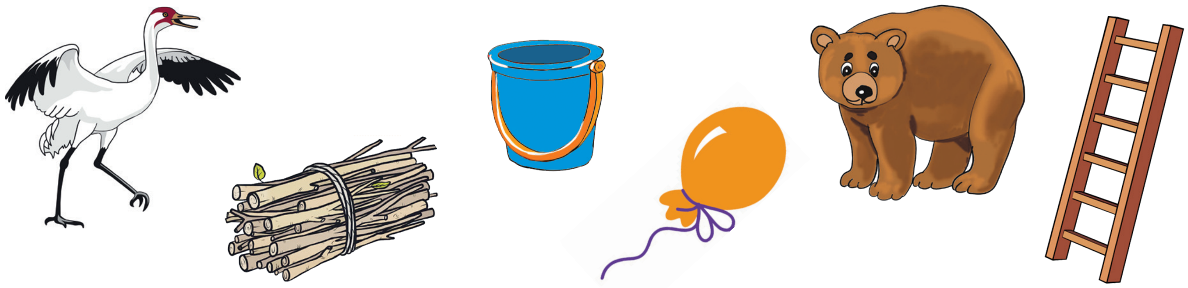

8 Hecalarının sayı eyni olan sözlər hansılardır? Qruplaşdırıb yazın.

torpaq	yasəmən	dovşan	qartal	tərəzi
bibər	tısbağa	canavar	tülkü	aslan
qarışqa	fil	qoyun	ayı	quş

9 Oxuyun və köçürün.

1. dovşan, boz, ağ, qaçmaq, torpaq;
2. Dovşan sevimli heyvandır.
3. Heyvanları qorumaq lazımdır.

MEYVƏLƏR

Çiçək meyvə yeməyi xoşlayır. Dostu Eminə də meyvə yeməyi məsləhət görür. O, tez-tez dostuna deyir:

– Emin, meyvələr vitamin mənbəyidir. Bu vitaminlər sağlamlığımız üçün faydalıdır. Meyvələrin bədənimizə verdiyi vitaminlər sayəsində müxtəlif xəstəliklərdən qoruna bilirik. Daha sağlam bir bədənə sahib oluruq. Ona görə də bol meyvə yemək lazımdır.

1 Suallara cavab verin.

- Çiçək nə xoşlayır?
- Çiçək nə üçün meyvə yeməyi xoşlayır?
- O, dostuna meyvələr haqqında nə dedi?

2 Verilmiş sözlərdən istifadə edərək, cümlələri tamamlayın.

1. Bol meyvə və tərəvəz .... lazımdır.
2. Meyvələri yeməzdən əvvəl əlləri .... lazımdır.
3. Sağlam qidalanmaq .... yaşamaq deməkdir.

sağlam
yemək
yumaq

3 Sözləri oxuyun. Mətnə aid olan sözləri yazın.

su	ananas	portağal	banan	əncir
heyva	üzüm	gilas	alma	kivi
gavalı	nar	tut	qoz	armud

4 Verilmiş hecalardan meyvə və tərəvəz adları düzəldib yazın.

al	ça	ə	ü	kə	ğan	
ar	ma	kar	rik	xi	bər	bi
al	mud	tof	züm	so	ləm	yar

5 Hansı şəklin adında sözün əvvəlində işlənməyən hərf var?

ğ

ı

6 Sözlər arasındakı uyğunluğu müəyyən edin.

pendir, çörək, qənd	tərəvəz
xiyar, pomidor, soğan	ərzaq
alma, armud, ərik	meyvə

7 Oxuyun və köçürün.

1. meyvə, tərəvəz, qida, sağlam, vitamin;
2. Fuad meyvə yeməyi xoşlayır.
3. O, həmişə sağlam qidalanır.

İDMANÇI

Ömər idmançıdır. O, idmanın güləş növü ilə məşğul olur. Yaşıdları arasında dünya birincisidir. Ömər Azərbaycan bayrağını yüksəklərə qaldırıb. O, qalib gələndə səslənən Azərbaycan himnini fəxrlə oxuyur.

1 Suallara cavab verin.

- Ömər hansı idman növü ilə məşğul idi?
- Ömər nə ilə fəxr edirdi?
- Siz hansı idman növü ilə məşğul olursunuz?

2 Şəkildə gördüyünüz idman növlərinin adlarını deyin.

3 Sözləri oxuyun. Hansı sözlərdə saitlər təkrarlanır?

Ömər	dünya	güləş	igid	Azərbaycan
güclü	bayraq	qalib	idman	vətən

Bunları bilməliyik

Bir hərfdən ibarət olan hecanı sətirdən sətrə keçirmək olmaz:

ana, ata, ailə

inək, ipək

4 Hecalara ayrılmayan sözləri köçürün.

at	qatıq	söz	idman	hərf	
ana	yol	məktəb	dörd	adam	fəsil
boşqab	himn	bayraq	bərk	dünya	göz

5 Şeiri oxuyun.

İdmançı

Ömər dedi: – Ay nənə,
İdmançı olacağam.
Vətənin bayrağını
Daim ucaldacağam.

Tofiq Mahmud

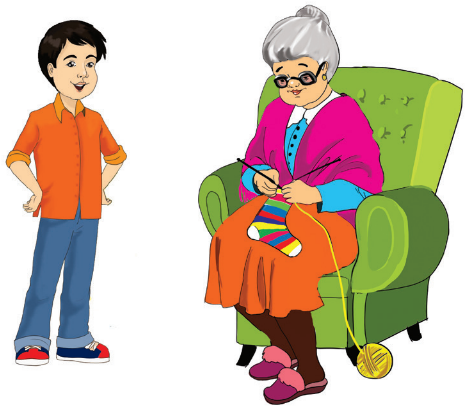

6 "çı" hecasından istifadə edərək, yeni sözlər düzəldib yazın.

idman.. çay.. kitabxana..

qapı.. balıq..

7 Oxuyun və köçürün.

1. Ömər, idman, güclü, güləş, himn;
2. İdman sağlamlıqdır.
3. Ömər idmanı sevir.

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TƏKRAR

1 "Vətən" sözünün son samiti ilə başlayan beş adam adı yazın.

2 Sözləri oxuyun.

kəpənək	pambıq	qatar	meyvə	idman
bağ	yol	vaqon	tərəvəz	güləş
sərçə	maşın	dayanacaq	soğan	qalib

3 Sözləri köçürün. Saitlərin altından xətt çəkin.

ərik	dövlət	bayraq	məktəb	qalib
sərçə	su	pambıq	məhsul	xiyar
heyva	ev	baş	təkər	ağac
tərəvəz	meyvə	bostan	bağ	ütü

4 Şəkillər hansı mətnlərə aiddir?

"Meyvələr" "Kəpənək" "Qatar" "İdmançı" "Dovşan" "Pambıq"

5 Hansı şəkillərdəki heyvan adlarını sətirdən sətrə keçirmək olmaz?

6 Hansı uşağın sözləri sətirdən sətrə düzgün keçirilməyib?

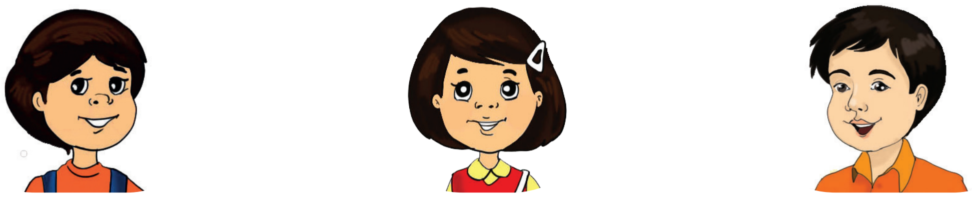

k-itab	id-man	mey-və
oğla-n	pam-bıq	bos-tan
s-u	qa-tar	a-ğac

7 Hansı sözlərdə təkrarlanan samitlər var? Həmin sözləri yazın.

qaşıq	tütək	çanta	lələk	köynək
meymun	ördək	qarışqa	bulud	çiçək
bağban	nənə	papaq	Tutu	qələm

8 Hansı şəklin adına bir sait artırsaq, heyvan adı yaranar?

9 Oxuyun və köçürün.

1. pambıq, kəpənək, qatar, idmançı;
2. dovşan, meyvə, tərəvəz, bostan;
3. bağ, ağac, sərçə, heyvan.

ZOOPARKDA

Leyla atası ilə zooparka getdi. Zooparkın ərazisi geniş idi. Orada saxlanılan heyvanlara xüsusi qulluq olunur. Leyla qəfəsdə saxlanılan meymuna banan vermək istədi. Atası Leylaya dedi:

– Qızım, burada saxlanılan bütün heyvanlara əlavə qida vermək qadağandır.

1 Suallara cavab verin.

- Leyla atası ilə hara getmişdi?
- Leyla meymuna nə vermək istədi?
- Atası Leylaya nə dedi?

2 Hansı şəklin adında sait və samitlərin sayı bərabərdir?

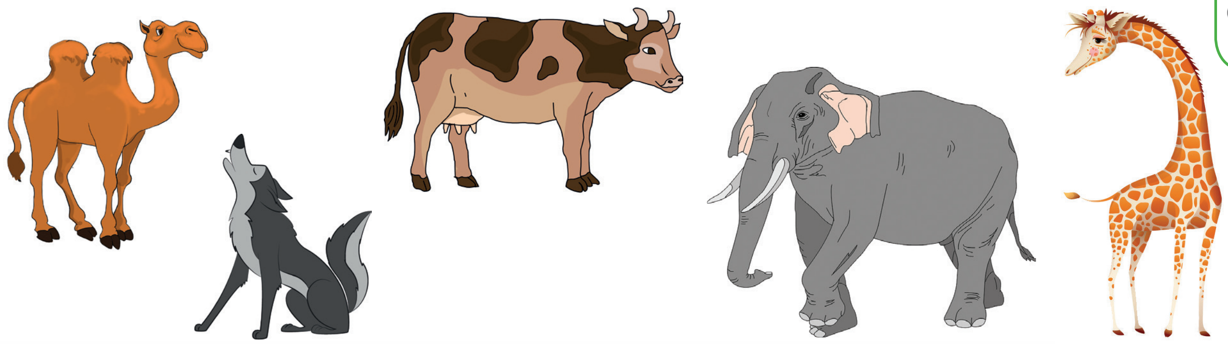

Bunları bilməliyik

Qarşınıza çıxan *zoopark*, *saat*, *camaat*, *təbii*, *bədii* və s. sözlər ***qoşasaitli*** sözlərdir.

Yazarkən: *saat*, tələffüz edərkən *[sa:t]*;
maaş, tələffüz edərkən *[ma:ş]*;
zoopark, tələffüz edərkən *[zo:park]*.

Bu sözlər eyni saitin təkrarı ilə yaranır.

3 Sözləri oxuyun. Mətnə aid olmayan sözləri yazın.

heyvan	banan	ata	zoopark	geniş
meymun	alma	oğul	meşə	balaca
qələm	üzüm	Leyla	bağça	enli

4 Piktoqramların mənasını izah edin.

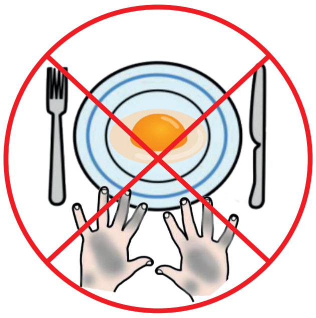

5 Qoşasaitli sözləri köçürün.

maaş, tülkü, camaat, karandaş, zoopark
əmtəə, divan, saat, mənzərə, çanta
maşın, təbii, quş, bədii

6 Oxuyun və köçürün.

1. zoopark, heyvan, quş, qəfəs, vəhşi;
2. Zooparkda gəzinti maraqlıdır.
3. Heyvanları incitmək olmaz.

QARA QIZIL

Firəngizin qardaşı neftçidir. O, neft mədənində işləyir. Bir gün o, Firəngizi də mədənə apardı. Orada çoxlu neft buruqları var idi. Qardaşı dedi ki, nefti emal etmək üçün onu borularla zavoda axıdırlar. Zavodda ondan ağ neft, benzin, spirt, sürtkü yağları hazırlayırlar. Ona görə də neftə "qara qızıl" deyirlər.

1 Suallara cavab verin.

- Firəngizin qardaşı hansı peşənin sahibidir?
- Neftə nə üçün "qara qızıl" deyirlər?
- Neftdən hansı məhsulları hazırlayırlar?

2 Neftdən hazırlanan məhsulları göstərin və adlarını deyin.

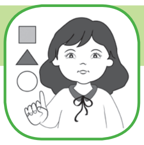

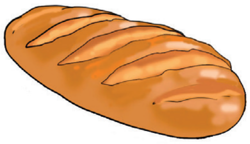

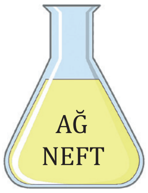

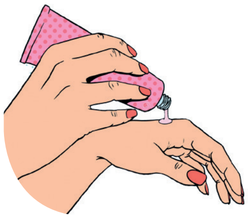

3 Uyğunluğu müəyyən edin.

neft	plantasiya	
çay	buruqları	
pambıq	sahəsi	

4 Nöqtələrin yerinə uyğun olan sözü əlavə edib yazın.

1. Neftdən .... hazırlanır.
2. Neft mədənində .... çalışır.
3. Mədəndə çoxlu .... olur.
4. Neftə ".........." deyirlər.

neftçilər
benzin
neft buruqları
qara qızıl

5 Sözlərdə buraxılmış hərfləri əlavə edib yazın.

sa..t nef.. ma..ş məd..n

bədi.. ben..in zo..park neftç..

bu..uq təbi.. za..od q..zıl

6 Oxuyun və köçürün.

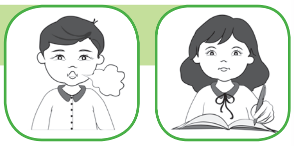

1. neft, mədən, buruq, zavod, neftçi;
2. Mədəndə neft quyuları olur.
3. Neft mədəndən borularla neftayırma zavodlarına axıdılır.

QONAQLIQ

Yığışdı bizim evə
Dovşan, keçi, qaz, dəvə.
Qızıl xoruz çaldı saz,
Nəğmə oxudu Naznaz.

* * *

Gətirdim iki tava,
Şəkərbura, paxlava.
Yeyin, oyuncaqlarım,
Ay əziz qonaqlarım.

Xanımana Əlibəyli

1 Suallara cavab verin.

- Qonaqlıqda hansı heyvanlar iştirak edirdi?
- Sazı çalan hansı quş idi?
- Sən qonaq getməyi xoşlayırsan?

2 Şeirdə hansı heyvanların adları işlənməyib?

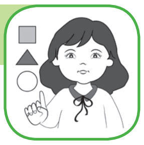

3 Şeirdə mavi rəngdə verilmiş sözləri cümlədə işlədin.

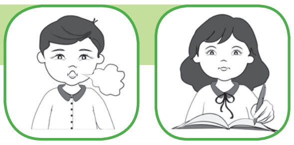

Nümunə: Keçinin balasına çəpiş deyirlər.

Bunları bilməliyik

Qarşınıza çıxan *toqqa*, *səkkiz*, *rəqqas*, *ayaqqabı*, *çaqqal*, *vəziyyət* və s. kimi sözlər eyni samitin təkrarı ilə yaranan ***qoşasamitli*** sözlərdir.

Yazarkən: *toqqa*, tələffüz edərkən *[tok'qa]*;

doqquz, tələffüz edərkən *[dok'quz]*.

4 Əvvəlki sözün son hərfi ilə başlayan sözlər yazın.

inək → ______ → ______ → ______ → ərik

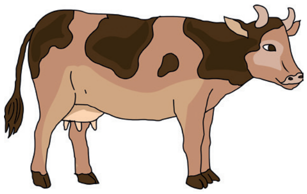 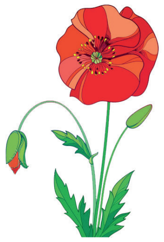

5 Sözləri oxuyun. Qoşasamitli sözləri seçib yazın.

səkkiz	vedrə	doqquz	addım	şəffaf	həzz
alma	qələm	göz	ayaq	adam	mütəkkə
hətta	yeddi	toqqa	əl	su	əlcək

6 Hansı rəqəmlərin adında qoşa samit var?

1 7 6 2 10 8 3 5 9

7 Şeiri tamamlayıb köçürün.

Yığışdı bizim ....
Dovşan, ... , qaz, dəvə.
Qızıl xoruz .... saz,
.... oxudu Naznaz.

çaldı
keçi
nağmə
evə

8 Oxuyun və köçürün.

1. qonaq, ev, xoruz, keçi, oyuncaq, saz;

2. Mən qonaq getməyi xoşlayıram.

ÜMUMİLƏŞDİRİCİ TƏKRAR

1 Şəkillər haqqında danışın.

2 Şeirin davamını söyləyin.

Yığışdı bizim evə
Dovşan, keçi, qaz, dəvə.

3 Sözləri oxuyun.

zoopark	neft	qonaq	dəvə
heyvan	mədən	əziz	şəkərbura
qəfəs	quyu	oxumaq	dələ
meymun	buruq	yazmaq	paxlava

4 Hansı cümlədə bütün saitlər işlənib? Həmin cümləni köçürün.

1. Neftə "qara qızıl" deyirlər.
2. Elşənin gözü dostunu axtarırdı.
3. İki tava paxlava gətirdim.

5 Hansı sözü tərsinə oxusaq, fərqli söz yaranar?

kələk kök mələk tut dad

6 Sözləri oxuyun. Qoşasamitli sözləri seçib köçürün.

doqquz	tısbağa	səkkiz	səbət	hətta
mişar	toqqa	çaqqal	ayaqqabı	addım
raket	dağ	divar	Məhəmməd	nar

7 Hecalara düzgün ayrılmayan sözləri seçib köçürün.

q-onaq	sə-bət	futbo-l	dov-şan	q-aşıq
məkt-əb	bay-raq	ra-ket	b-anan	qar-pız
oğla-n	qar-tal	d-əvə	ki-tab	pəl-əng

8 Hansı sözün bir hecası məna ifadə edir?

karandaş

sünbül

bayraq

daraq

9 Oxuyun və köçürün.

1. neft, mədən, buruq, quyu, zavod;
2. zoopark, qəfəs, heyvan, meymun;
3. qonaq, saz, dəvə, xoruz, keçi, dovşan.

10 Hansı sözlər həmişə böyük hərflə yazılır?

Arzu Sevinc Orxan Bakı

Şəfəq Çiçək Lalə

Ulduz Tural Ləman Səma

11 Mərkəzdəki hərfdən başlayaraq, sözləri oxuyun və yazın.

- A → nar, zər, raz
- A → li-də, ki-fə, za-də
- a → çar, lim, na
- a → san, təş, rı

12 Oxuyun. Saitlə başlayan sözləri yazın.

kartof	pozan	oğlan	adam	ördək	eynək	qaş
gəmi	uşaq	siçan	kələm	dəmir	yağış	jaket
ərik	qatar	qayçı	ilan	raket	ələk	ütü
nənə	ürək	odun	taxıl	maşın	şar	əlcək

13 Şəkil adlarının ilk hərflərindən hansı söz yaranır?

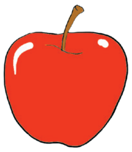

BURAXILIŞ MƏLUMATI

Xüsusi məktəblərin
3-cü sinifləri üçün sadələşdirilmiş proqram əsasında hazırlanmış
Azərbaycan dili fənni üzrə dərslik
I hissə

Tərtibçi heyət:

Müəlliflər	**Aygün Qasımova**
	Farizə Nəbiyeva
	Yeganə Məmmədəliyeva
	Həbib Kərimov
	Könül Doxolova
	Süleyman Kərimov
Layihə rəhbəri	**Rəhilə Soltanqızı**
Dizayner	**Cəmilə Məmmədova**
Texniki redaktor	**Ruslan Mahmudov**
Rəssam	**Anara Hüseynova**
Korrektor	**Kəklik Məmmədova**

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin qrif nömrəsi: 2023-016

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və
yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq,
elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab nəşriyyat həcmi: 9.3. Fiziki çap vərəqi 13. Səhifə sayı 104.
Kəsimdən sonra ölçüsü: 220x275.
Kağız formatı 70x100 $^{1}/_{16}$. Ofset kağızı. Ofset çapı.
Şriftin adı və ölçüsü: Cambria, 14-18 pt.
Sifariş . Tiraj: . Pulsuz. Bakı - 2023

Əlyazmanın yığıma verildiyi və çapa imzalandığı tarix: . .2023

Çap məhsulunu hazırlayan:

Çaşıoğlu Eİ MMC - Bakı ş., M. Müşfiq küç., 2 A.

Çap məhsulunu istehsal edən: